

სანდრო შანშიაშვილი

სეტეჰა

სეპა ნ. მოქმედება

მოქმედი პირნი:

ლატავრა — ძალზე ლამაზი გოგონა.
გურამი.
ჩატი.
ბეჩარი.
Incubus — ბოროტი.
ენგიჩარ — ბატონი.
დედა — გამდეღა.
დედოფალი — დედა ენგიჩარის.
მოურავი — რესპუბლიკელი.
მწიგნობარი.
მგოსანი.
მხატვლები.
ორი ელჩი.
ხალხი.
მუშები — სხვადასხვა დარგის.
დარბაზები.
გზირი.
ქალთა და ვაჟთა ამაღა.
მხედლები, ჭარბკაცები და ხხვა.
ხანა მოქმედების განუსაზღვრელია.

მოქმედება პირმელი

(სამედო ტახტი. ენგიჩარ ღრმა ღრეს მისცემია. ქალთა ამაღა
მუსიკაზე ციკვავს.)

ენგიჩარი — რად დაღვრემილხარ?
ყველაზე მძლე ხარი
მეფეთა-მეფე ამ ქვეყნად შენ ხარ.
გმართებს გართობა!
ხეილის დათობა!
შენი დიდების ნექტრით დათობა!
ენგიჩარ — მე თუმც დაგბაყარ უროცხეი ერი,
მანც არა ვარ კმაყოფილი და ბედნიერი!
დედოფალი — შეილო ენგიჩარი გიცი, რაც გტანჯავს!
გულისთქმა შენი შენს ხელში არის...
ის ქალი უნდა დაივიწყო...
ენგიჩარ — არ შემიძლიან! დედაჩემო, არ შემიძლიან!
დედოფალი — იმ შორეული ქალის ამბავი ვინც შენ გიმღერა, —
შენი ნეტრია!..
ის ძლიერ ხალხის ოცნებაა — მას ვერ მისწვდები!
და თუ შეესე, შეეჩები ღელვას და ვრიგალს!
შვილო ენგიჩარი შენი ზრახვა ზაიკალ გულში!
ენგიჩარ — რად შემომეჭდო, დედაჩემო, ჩემს სატანჯველად?
ვინა ჩემს ღამქარს გაუძნელდეს ქვეყნის დაპრობა,
სად ის ზენარი მიმოაფრქვევს თავს ბრწყინვალეობას?
რას ვაქავე სახელს, ან დიდებას ზემს მზიანეთში,
თუ კი ჩემს სურვილს, ძლიერს ნდომას ვერ შევიტრულე?
დედოფალი — შენ არაფერი არ გაკლია ამქვეყნიურთ,
რთაც კი ძალუმს აღამაანს ცხოვრებით დასტკვებს!
მას ნუ იტვირთებ, რაც შენს ძალას აღემატება!
ენგიჩარ — მწყობს მაგნაირი საუბარი!
მაშ შე იმდენად უმწეო და სუსტი ვყოფილვარ,
რომ ვერ შევიძლებ არსებულის ხელით შეხებას?
მაშ მეც სხვათაებრ მომხკვდავი არსი ვყოფილვარ,
სჩანს სხვა ყოფილა ჩემზე მეტი მწყობს, დედაჩემო!

ე ნ გ ი რ ა — ეს ზეიმი, მეფეც, შენთვის გავმართე!

ყველგან დროში სიბარულს ავსარაყ.

ე ნ გ ი რ ა — შენ აქამდე ბრძენი იყავ, მისანი

დავასახეც ჩემთვის ღარი მიზანი!

ჩამქრალბარ და თავიც მოკბეზრებია,

არას მარჩევე, გულს რომ ცეცხლო მღებია!

(ღუნაილის შემდეგ)

მოიბმეთ ჩემთან, ვინც მიმღერა მისი მშვენიება!

მე ვინც აღმინათო სურვილით გნება!

იკანოვე ჯო Incubus

Incubus — (შეზოკება)

მე ვიყავ იგი!

ბემზეა რიგი,

ფავართო მეფე...

ე ნ გ ი რ ა — კიდევ მოამბე! ეგ იტნება ჩემი ვართობა!

Incubus — ეს ერთხელ ენახე შორეული ტურფა ასული!

თავის მშვენიებით ცამდე ასული!

ნარნარი არს მისი გრამობა, გულს და სულს

ემსგავსება ლერწამს რხელს.

თვალთ ანთებს გნებას გრძნულს.

შეხაროან მუდამ რჩეულს.

მზე ჯოცინას ნათელს სხეულს.

გრძნობა ელვარებს ჩაუქრობელი

მეფეს რად დარჩეა მოუწვდილი?

ვარ ყრავად-ფრავი ქალის მნახველი

თვით უკვდავების გამომსახველი!

ე ნ გ ი რ ა — მისი სახელი?

Incubus — ლატავრა!

ე ნ გ ი რ ა — ლატავრა! ლატავრა! თითქოს ზემო განსურელია!

მისთვის ფიქრს, ზრუნვებს გადავგებავარ!

მაგრამ შორეულს ვერ მივწვდენილვარ!

ჩატომ ვერ უხვდავ ჩემთან ლატავრას?

Incubus — ანა კმარა მარტო ძალი,

მისი ხედე სხვა ფრთა წახდეს;

თუ ჩემს თხოვნას ასარულღებ, —

ეს დაბნეო, შენი გახდეს!

ე ნ გ ი რ ა — რა უნდა მთავრო ისრე ძვირფასე,

რომ მე ვერ შევძლო?..

Incubus — შესძლებს.. მსურს მადრე შენი პირობა!

(გრძელ პერგამენტს გადმოეწვია.)

აქ მონიჭებ... ბეჭედი დასვ!

შემდეგ გავტეხო შეკრული ნაკისი

მარტო მშვენიებით ხომ არ არის ეს მომზიდველი?

მისი ქვეყანა წყარო არის ბედნიერების.

სდრს რძე და თავლი იქ ნუხ ბადებს ხალს სიეოცბლეს.

მდინარეს მოაქვს საუნჯე და ოქროს ზოდები.

სასახლეები ძვირფას თვლებით ანავენი!

ზინთი მისი და ხაზინა არ დათვლება!..

ე ნ გ ი რ ა — ზღაბრს ქეყანა!

Incubus — სინამდევას და უცხადესას!

ნება მიბოძე დაგანახვო იგი ქვეყანა!

ცხადათ გაჩვენო თვით ლატავრა და მისი ხალხი!

ბეი, Vademecum! ხსოვნის მახინა!

(ტამს შემოკრავს. გამოჩნდება დიდი კარგი, რომელშიც ლატავრა მოხანა.)

ეს არ გეგონით ვალოქრობა, ამ და თილსმა!

მიხწევა დიდა: პანრაციათ ასე მობრძანდი!

ხედავ არ არის ის სცნება, სინამდვილე!

მშვენიება დადის ხალხთა შორის დადებულებით!

სამი რანდი მის მოჩილებს შეეგარებელი.

მგოსანი მღერის გრძნობით საესე მის სილადეს.

აგურ, მას თავზე ყუავილებს გვირგვინა აღვინს,

და აღტაცებით მიწის უმღერენ — შეყბის სიმღერას.

შორეული სიმღერა — დილეო ლატავრა!

სიამემ დაგვარა!

იმედი დაგნათას,

გადიდებო მარადეს!

დილეო ლატავრა!

იადით ლატავრა!

Incubus — სანახაობა თვალსთვის კმარა!

ანლა მისმინე!

თუ არ დაბოჯარ, შენს სამეფოს საფრთხეს უმზადებს!

ე ნ გ ი რ ა — დაეაპურა ძალით?

Incubus — არ გასჭრის შენი ღმობიერება!

ძველად მღეროდნენ:

შეი შეიქნს სიყვარულათ!

ლატავრას ხალხი, დღეს თუ ხვალე, შენს ერს მოზობლავს!

შენს სამეფოსაც თვის კანონებს დაუმორჩილებს...

საფრთხევ აქ გელის...

ენგიჩარ — რომელ კანონებს? კანონები ჩემს ბრძენს ხელში აქვს... აი, აქ არის სობრძნის წიგნი, სხვა რა არსებობს?

Incubus — მაგ წიგნი ფურცლები დაუქველდა, ქვარტლი მოედო! მათ კი შექმნეს სულ ახალი სანამ შექმნიდნენ, ურიცხვი წიგნი უფრო ბრძნული ცეცხლში დაიწვა, და იმავე ცეცხლში განადგურდა მრავალი მოდგმა! ერთმა თაობამ სხვა თაობა ბრძოლით შესცვალა, და ასე დაიბნა გრძელუღებოდა, სანამ სასურველს არ მიახწიეს..

ენგიჩარ — მიახწიეს? რას მიახწიეს?

Incubus — აღარ ჰყავთ მეფე! სიმდიდრესაც ხალხი განაგებს! დაამხეს რწმენა — ძველი რწული მამაბაბების, და გაიღმერთეს ნებისყოფა უმრავლესობის, რომლებიც უწინ მსახურებდნენ ქვეყნის ჩივილებს. მათ სასახლეზე აწერია: ერთი ყველასთვის!

ენგიჩარ — წელან მიმღერდი მისმშვენიებას, რომ ხელთ ჩამეგდო, ახლა კი შაში დამიხატე აუტანელი!

Incubus — მე ახლაც გირჩევ: უნდა დაიპყრო! ლატავრა ხალხს საუნჯეა და იდეალი! ლატავრას ყოფნა, — შენს არ ყოფნას დაადებს ყველგან! ის უნდა გყავდეს სასახლეში შენს გასართობად, თუ გასურს ქვეყანას ბრძანებლობდე — მეც შენთან ვიყო, ოქროს რაინდი! ოქროს რაინდი, რომელიც მათ გამოაძევეს!

ენგიჩარ — გამოაძევეს?

Incubus — არა! დავტოვე, ცნობა მომეტა...

სიანე ეგრძნო ქვეყნის მბრძანებელს...

იგი ერთია შორეული ტურფა ასული...

ენგიჩარ — მხოლოდ ოცნებით ვხედავ მის სახეს! ყურს ჩამძახიან ლატავრას სახელს!

ბევრჯერ შევცდილვარ, შეგბრძოლებივარ, მაგრამ სასტიკად დავმარცხებულვარ!

მეც ვგრძნობ იდუმალ, მიმზადებს საფრთხეს მაინც მსურს იგი!.. მსურს, მსურს ლატავრა! შენ ასე არ სთქვი?

„იგი ერთია შორეული ტურფა ასული?..“

Incubus — თავის მშვენიებით ცამდე ასული!..

ნუ თუ ის დარჩეს მაუწყდომელი?

ენგიჩარ — მაშ არც ვყოფილვარ ქვეყნის მპყრობელი!

Incubus — მე შევძლებ მირტო

გზა წარგიმართო!

ენგიჩარ — რას ითხოვ ჩემგან?

Incubus — აი, პირობა!

ენგიჩარ — მომეც, ხელს ვაწერ! (პერგამენტზე ხელს აწერს.)

Incubus — მოცდა სჭირდება და დროს შერჩევა.

აახლე ელზნი, ჩემია რჩევა.

ენგიჩარ — ვეზირო, ელზნი!

Incubus — მე ვუკარნახებ მოკითხვის უსტარს.

სანამ სამს რაინდს მე არ გაეთიშავ...

ენგიჩარ — რომელ სამ რაინდს?

Incubus — ოო... შენ არ იცი,

გურამ და რატი, ერთიც ბექარი!

აი, ესენი ამავრებენ ამის ქვეყანას,

თუ შუღლი მათში არ ჩამოვარდა,

ისე ლატავრას შენ ვერ დაიპყრობ.

ამას მე შევძლებ...

რა გზით? არ უნდა ამას მხილება!

როს ღიორღვევა მათა კაცშარი,

მაშინ ლატავრაც შენი იქნება!

მანამდე მენდე, ჩემზე ჰკილია!

ინკუბუს, შენი გზა და ხილია!

ს უ რ ა თ ი

(უბნად იცვლება სცენა. საბნელეში ისმის საყვირის ხმა. სცენაზე მრავალი ხალხი: გლეხები ხელოსნები და ყოველნიორ დარგის მუშები — ქალი და ვაჟი. იქვე გაიძვრა სხის ადამიანი — Incubus. ციხის გაღვივებულ სღვას გზარი საყვირით ხელში. ხალხი ჭკუებში დაყოფილა და ერთმანეთს ეკამათებან.)

გზირი, ხელოსანი, მქედელი, დურგალი, მგოსანი,
ზეინკალი, ხალხი და Incubus

გზირი — ჩემი საყვირო ქვეყანას შესძრავს!..

ხელოსანი — ჩვენს ხელოსუფალს რამე ამბავი ეცნობებოდა!

ჩვენს თავს რაღაც ამბავი ზღვება!

დურგალი — მოულოდნელი რამე ამბავი!

ზეინკალი — უეჭველია, რამე იქნება,
 რად დაგვიბარეს? რად დაგვიძახეს?
 დურგალი — მტერი თუ ვაზნა, გვიმზადებს მახეს?
 ხელოსანი — ჩვენს სამფლობელოს ხელს ვერვინ ახლებს.
 ზეინკალი — უეჭველია რამე იქნება,
 თორემ ჩვენ ასე... ასე სასწრაფოდ
 არ შეგვკრეფაფუნენ...
 სჩანს, უჭირს რამე!
 დურგალი — გვევანან სარდლები ერთგულის ქართლ,
 მტერს ამარცხებენ მახვილს ძალით.
 ლატავრა არის ჩვენი დიდება,
 მისთვის თავს დავდებთ —
 სიკვდილს არავინ შეუშინდება!
 მჭედელი — მე ცრუმორწმუნე არა ვარ, მაგრამ
 ეს ორი დღეა ცხვირს მაცემინებს
 და ისიც თითოს და ან სამს ერთად!
 უთუოდ კენტზე ვჩურდები ზოლმე!
 ჩაქუჩს გადვსაფრო, აღარ ვმუშაობ,
 კვეტავ დარაბებს და შინ მოვდივარ!
 ამ დროს უთუოდ თავს გადამივლის შავი ყორანი
 და თან დამჩხავს...
 დურგალი — ნავით რა გსურს სთქვა?
 მჭედელი — ცუდს მოაწყავებს!..
 დურგალი — შენ, მეგობარო! ბებრებთან მკადარხარ
 და მკითხაობა შეგისწავლია!
 მაწ გამოიცან: რას ვფიქრობ ახლა?
 მჭედელი — შენ რას იფიქრებ? ჭეშტარსაგან
 თავში ტვინი გაქვს გალაყებული!
 მასხარა უნდა მასხარად მოკვდეს!..
 (საერთო სიცილი. Incessans დაქრება და ხალხს რაღაცს ეჩურჩულება.)
 გზირი — ჰე! ჰაა...
 ჩემი საყვირი შეყვანას შესძრავს!..
 გლეხი — (რომელიც აქანდე მგოსანს ესაუბრებოდა)
 მაშ დღეს პირიპირ ვნახავთ ლატავრას?
 მე არ მინახავს... არც ჩვენს სოფლებზე...
 ამბავს წავიღებ...
 ისეთი არის, როგორც აქებენ?
 მგოსანი — ხომ გავიგია ზღაპრებში თქმული
 მზეთუნახავი ქალი პირიმზე...

ცრინობის წამლები და მომხანველყოფი?
 აა იმ ქალზე ლატავრა უფრო ლამაზი არა!..
 (შემოეხვევიან და აურს უღებენ.)
 რომს ოჭროს სურით ეს წყლიდან მოდის,
 მას უკან მოსდევს ქალთა ამალი.
 გინდა რომ მხოლოდ მას ერთს უმზარო...
 როცა ზედავენ, იკრეფენ ძალას მოხუცებულნი.
 ამედს პოვებენ ვულგატეხილი.
 დავრდომილები ჯანსაღდებინან.
 სასტიკი ლბეზა, მრისხანე ცხრება.
 ვნება დამშრალი ინთება გრძობით.
 ბრუნდები საბლში ხალისაანი და გარდაქმნილი.
 იმედით საუსე ებრძვი ცხოვრებას!..
 მმეზი — ლატავრა ჩვენი ზორცშესხმული ღვთაება არის!
 მჭედელი — ის ღვთაებაზე უფრო მეტი!
 ის მოვლენილა რაღაც განგებით,
 რომ შეემოსა ყოველი კარგი, რაც ჩვენს ხალხშია
 და წინ გვდგომოდა, ვით სულის სარკე.
 მწყემსი — უთქვამთ: თუ ფარას თვალი გადაჰკრა,
 ცხვირს აღარ მოსდის მამინ ზარალი
 და ისე მრავლობს, ვით ფუტკრის უოლი!
 ხელოსანი — ერთნელ მოვიდა სახელოსნოში.
 ნახა ყოველი იქ მომუშავე.
 ჩვენ ის შევიცნეთ, შევისისხლზორცეთ
 და იმის შემდეგ დრო-ხანმა განვლო.
 აღარც ერთს დარდი არ მოსწოლია.
 მუდამ იმედი უცხოველდებათ.
 მუშებმა შეტქმენეს მისდამი ჰიმნი
 და ყველა ვულში იმას ლიდთაებს.
 დრო ისე მიჰქრის, რომ ვერ იგებენ!
 საღამო მოდის, დილა ჰგინისათ!
 იმ ქარხანაში მუშავდება ხალხთა სამდიდრე.
 და ჩვენს ქვეყანას ყველგან აოხებთ...
 ხალხი — ჩვენ დაეანგრიეთ ცივი კერბენი!
 — ხალხის საუნჯეს ტახტი დავუდგვიო!
 — ლატავრა არის სულის საუნჯე!
 — კეთილშობილი ჩვენი მიზანი!
 — თავია უფლებების ემბლემა არას!

გზირი — ჰე, ჰე, ჰაა!

ჩემი საყვარელი ქვეყანას შესძრავს
ხმლები მგოსანმა გვიფრავს ლატავრას ლექსი.
ჩვენმა მგოსანმა კიდევ გვიმღეროს.
დასხედით! დასხედით!

მგოსანი — (ხაზზე აწერებს.)

ეს აღმოჩნდით თუარ ზამბახად, დღის მზის სატრფოდ,
კლემით ჩაუცვამს შუქის კაბა პეროვანა.
ზღაბრული მძივი ღელს უშვენებს, მკერდს უმზობრავს.
სხივის სარტყელი დამფრიალებს, წელს უნარნარებს.
გულს სიბანი ვარდის ძუაუბ ჩაპკონებია,
სიბრძნის უზრგტი სიხარული შემოღებურავს.
სიამოვნების ოქროს ფლოსტი ფეხზე ჩაუცვამს.
ხელში უჭირავს რტო სიმშვიდის და საინაუბის.
ჩვენს სულში დადის ღვთაებრივის დიდებულობით.
დიღეთ ლატავრა!

ხალხი — (სახიობო) დიღეთ ლატავრა!

მგოსანი — წმინდაა, როგორც საყვარულით მიმქრალი გრძობა!
ტყბილია, როგორც უიმედო შაჯურის კენესა!
ტყბილია, როგორც ჩუმი ნატვრა შეყვარებულსა.
მის სადიდებლად ვაღერა ლოცვება, როს თუალს ვარიდებ
და სადამოთი ვეზუტები მის მოგონებას.
ენღერი და ვიღერ: გიბარადეს სინათლის ჩაბლთ!
დიღეთ ლატავრა!
(ხალხი სახიობო შეიბნა და იპიბა: დიღეთ ლატავრა! სიხუმეს არღვეს
Incubus.)

Incubus — (გრძელი მოგრძობი ცხვირით. უბი ტკაცით გაბერვია, თავზე
ხურავს მღალი ქვედი, რომელიც არც ელინდრს ჰგავს და არც ბუბრას
ქვედს. განიერა და ჩაშავებული შარვალი აცვია.)

ოგი ლატავრა ეს არ არის, რაც თქვენ გგონიათ!
ერთი უბრალი შეწმქვილძი: ქალიშვილია!
მისი მშვენიერა მისაღოდ მგოსანს მოუგონოა,
თქვენ არ შეგფერათ ფანტაზიას ბრზად თან გაიდაჰყვეთ!
(ხალხს შეატყობს უკმაყოფილებას.)

თუცა კი უაღა გამოგითყდეთ, დიდებულოა,
მაგრამ რომ ეგრზად გაიხადოთ... რის ემგვანება?

მოქალაქე — (აწაგვიღებს) შენ, ჰეი ძმობილო!

ჩვენ წარეს არ უნდა ვაღთვინოდე, გატყობ ქაჩანში!

ხეიანიკალი — თრჭოფი სიტყვით ლატავრას ჰქაღავს...

ხალხი — ვინ არის?

— ვერ ვიცი!

— რა უნდა?

ვერ ვინდობთ! მტერი ხარ!

Incubus — ხა, ხა, ხა!

თქვენ გესძით ვანა, დაფსება როგორი უნდა?
ლატავრას მტერი მე თვითონ მძულდა!

მუშა — შენ მის ახსენებ სიძულვილით, ვინც კი ჩვენ გვიყვარს
ნებას არ მოგცემი!

Incubus — ნებას არ ნომცემთ?!
საყვარელი ამბივი არის!

ნებას არ მაძლევთ თავისუფალ რესპუბლიკაში?
მჭიდვლი — ხალხს საუფრეთ აღიარა ის რესპუბლიკაში.

ვინც მას შეზღადავს, ის მტერია უბრაველსობის...
და შენ მტერი ხარ! ან მოსული პროვოკატორი!

Incubus — მე მაგ სახელს რით ვიმსახურებ?

გიბზარით მხოლოდ: მოგაჩვენათ ეს მართალია!
თქვენ ამ მგოსანმა მოგაჩვენათ... მას ნოტომ ვაქებთ
მაგრამ აჩვენა? ვინ ხარო?

ხელს დაგოტრებულს მწმობითა, გულმკერდს გამოურულს
და შუბლს გაოფლილს არას არგებს მშვენიერება!

ხალხი — სწორედ ჩვენ გვარგებს ჩვენი.. ჩვენი..

— ის დრო წავიდა, თქვენ ხელში რომ ის დააჭლექეთ!

— გატყობთ, მტერი ხარ!

Incubus — მიმიომიხეთ!

(დაღვრული ხალხი ვარს შემოხვება და სურთ გაუსწორდენ. Incubus
გამოუსაღრემა, ისტება მიღობზე და რიხანდა.)

თქვენ არ შეგფერათ ფანტაზიას ბრზად თან გადაჰყვეთ!

მე მას შეგწმარე მთელი ქონება!

ნე აფუშენე ხელოვნების დიდი ტაძარი..

ჭალბი მისი გაფიქვენე მარმარალოთი!

ავაგე ჩვენი რესპუბლიკის საშინს საზღვრებზე

ციაუკომები, სანგრები და სიმარგებო...

ხალხი — არა! არა! ჩვენ ავაშენეთ..

ჩვენის მარჯვენით!

Incubus — ფული ხომ ჩემი იხარებოდია...

მაჯალლო ოქროს..

მუშა — ის ფულიც ჩვენი, ხალხისა იყო...

შედნეტა რფლი..

Incubus — დიხსი ხალხისა!

ფულიც ხალხისა! (თიფათვის.)

— თუ მათ ყვირილით არ ეჯობი, შუა გამგლეჯენი —

მაგრამ გეგმა ხომ მე შევადგინე?

მე ავაშენე ობოლთათვის თავშესაფარი!

უმუშევართა კასისა მე გავხსენი!

სახალხო სახლი!

და დღეს ჩემს ამავს აღარ აფხვებთ?

ან რად გკონიათ, ნატულდეს ლატავრა?

როდესაც ფიცი დამჭირდება, მააზე ფიცულობს!

აბა უცქარეთ, აა, ამ გაზეთს! (გაიფხვრება გრძელად გადაშლის.)

ჩამოთვლილია მისი ღირსება!

გება-დიდება რჩეულ სატყვეებით!

ეს მე დავწერე, ვამცნე ქვეყანას...

მე ვარ ერთგული...

ხალხი — ჩვენი ყოფილა! ჩვენი ყოფილა!

დურგალი — მე კი შეგონა, გრძელი ცხვირი სხვისკენ მიჰქონდა!

Incubus — ამხანაგებო! როგორ იქნება?

ჯერ არ მოუხმენთ, კაცს მისცვივდებით

და ლამის არაა შუა გაგლიჯოთ! (ოფლს იშვინებს.)

დარწმუნდით ახლა, რომ ვარ მოყვარე!

კაცს რომ იმეტებთ, განა კატრია,

მეორე ზაფხულს იცვ მოვიდეს?..

იციოთ რა გითხრათ? თქვენ ეს არ იცითი?

(ცნობასმოყვარეობით გარს შეწოხევიან.)

მე გეტყვით ისეთ საცურადლებოა,

რაც ლატავრას... არა, ჯერ დარჩეს...

(ცოვად სწავებს ლაპარაკს.)

ხალხი — გვითხარი გვითხარი!

Incubus — ხა, ხა, ხა!

გზირი — ჩემი საყვირი ქვეყანას შესძრავს...

თქვენ ემანდ ჩხუბობთ და არ კი იცით,

ჩემი საყვირი აქ ვის მოუხმობს!

დღეს თქვენ გაიგებთ ისეთს დიდს ამბავს,

ჯერ არ გსმენოდეთ თქვენსა სიცოცხლეში!

ჩემი საყვირი ქვეყანას შეხარავს!

ხალხი — სათქვი, რას ვთვითებთ?

— თადე, ვის უხმობ?

— რად სცემ შენს საყვირს ასე მტუხარედ?

გზირი — როცა ქვეყანა ცხოვრებით სტკება,
ხალხი სთვლემს მაშინ, მტერი კი ფიხლობს!
ჩემმა საყვირმა უნდა უყვილოს
და განუფანტოს თავდავიწყება!

ხალხი — შენს ლაპარაკში იმალება რაღაც საშიში!
თითქოს გვიმალავ საიდუმლოს... ვაგვაგებინე!

გზირი — აქეთ მოდიან ხელისუფალნი! ალბათ გეტყვიან!

Incubus — როდის იტნება მოგილით ბოლო...

დავადგათ ფეხი!..

ვაიდგეს ბურჯი, თავს შეფედ გრძნობენ!

მათ დაავიწყდათ, მონებად მყავდნენ...

ეს სულ ლატავრას სიყვარულმა ჰქმნა!

მე უნდა კერპი მათ დავუწვრილო,

და დავუკარგო მისდამი რწმენა...

დავანაწილო და დავეფულო!

მათ ბატონობას როგორ ავიტან!

ალეხი — ვინმე გყავს განა კიდეც ბატონი?

Incubus — ჩუ! უურს მიგდებდი?

ჩუმად! ჩემს თავზე ვჯავრობდი მხოლოდ!

დიდებულა ჩვენი ქვეყანა!

მისი მშვენება ლატავრაც ხომ დიდებულა;

ხა, ხა, ხა!

ფინანს. მოურავი, მწიგნობარი და მსაჯულნი,

მოურავი — ხალხო, გვიხმინეთ!

სამი დღე არის ვმსჯელობთ ერთს საგანს

და ჩვენ, თქვენ მიერ ამორჩეულნი,

ვერ დავადექით ჯეროვან დასკვნას!

თქვენმა მთავრობამ მართო ვერ იდო პასუხისგება!

და ვადამწყვეტა მსაჯულთა კრებამ:

თქვენვე მოგმართოთ!

თქვენ იცით: მტერი გყავს ჩვენ მრავალს.

იმათ შერთ ჩვენი ბედნიერება,

რომ გარდავქმენით ძველი სამეფო

და დავამყარეთ სრულად ახალი,

სად ზენარია ხალხის უფლება,

ხალხის სურვილი და ნებისყოფა!

ეს ჩვენს შეზობელს უცხო მოსისხლეს,

ვის ქვეშევრდომად ჰყავს ველურები.
 არ ასვენებდა და მილს უფრთხობდა.
 რომ ჰვენი ხალხი კეთილდღეობით წინ მიდიოდა.
 მიზეზი კიდევ მოუძებნია,
 რომ შარი მოგველოს და შეგვებრძოლოს.
 დაამხოს ჩვენი თქროს ქალაქი
 ვითომც თხოულობს, მაგრამ ეს თხოვნა
 ცოც მუჭარაზე გარდამეტია

ხალხი — რას ითხოვს?
 — რა გულის?
 — ვინ არის იგი?

მოუტრავი — მეფე ენგიჩარ!
 (Incubus სიამოვნებით იღიწება და უხარია.)

ხალხი — მეფე ენგიჩარ მრისხანე მეფე!
მოუტრავი — იგი თხოულობს ასულს ლატავრას!
ხალხი — არ შეიძლება არა! არა! — ის ჩვენ დაგვცინის!
 — ლატავრას იგი მოხად გაიზღის!

მეშა — ხალხო! მისმინეთ!
 მეფე დასცინის ჩვენა წმინდა გრძნობას!
 ველურ დათვის უნდა საჭაჭუნელად ჩვენი დიდება
 არაფრად ავლებს ლატავრას სურვილს!
 არ შეიძლება!..

ხეივკალი — დაე ლატავრამ თვით გადასწყვიტოს!
მჭედელი — თუ მან უარი უთხრა აზიელს,
 მაშინ ჩვენ გავცემთ ღირსეულს პასუხს!

Incubus — მინდა ესაუბრო, მაგრამ ჩამაქვავებენ...
 არ ესაუბრო, ვუმტყუნებ დასახელს მიზანს...
 პეი, მისმინეთ!
 იცით ვინ არის ის აზიელი?
 სცათ, რომ ქარი ჰყავს მას ძლიერი?

დურგალი — ჩვენ ეგ გვაშინებს: მას ქარი ჰყავსო!
ხალხი — გვაშინებს!..
 — გვაშინებს!
 — სადაურია?
 — მოსყიდულია!

Incubus — სცრუობ, ჩერხეტობ! კი არ გავინებთ, მე რჩევას
 გაძლევთ!
 მეფე თხოულობს ასულს ლატავრას?
 მერე რა მოხდა? თქვენ უნდა დასთმოდით!

დურგალი — შენ ხომ იმის ადენტი არ ხარ?

Incubus — მიჰყე და მოჰყე ამ ოხერ სოფელს!
 თქვენ გყავთ ცოლშვილი... რისთვის უნდა გასწიროთ თავი?

ხალხი — ჩვენი მიზნისთვის!..
 — ლატავრა ჩვენი მიზანი არის... ჩვენი დიდება!
 — ის სიამბოლოა ჩვენი სიწმინდის!
 — მისი მშვენიერებით ყველანი ვსტუმბებით!

ხელოსანი — ვინ ხარ, ამბილო! რატომ ვერ ვიცნობთ?
 რად უმხედრეები მუდამ ჩვენს გრძნობას?

Incubus — როგორ ვერ ვიცნობთ?
 (შალს ქუდას კვბაშით ჩაქვეყნა.)
 აი, შეც თქვენებრ... მიცან? ხა, ხა, ხა!
 ან რად კითხულობთ გვარსა და სახელს?
 ალბათ რასიულს დააბამს ექვს!
 ზედავ, უარ თქვენებრ აღამიანი!
 ამხანაგი ვარ!..
 შე ვარ Incubus!
 აქ, აზიანი და ევროპაშიც!
 ყარგი ნაცნობი სამი სარდლისა!
 მეც ვეთანხმები თქვენს მოსაზრებას!
 დაე, ლატავრამ თვით გადასწყვიტოს! (გლხს ჩაფიქვს ხელს.)
 — მოდი სთქვი რამე!
 შენც თავს გასწირო?
 დათმობ ცოლშვილსა?
 თუ წინააღმდეგს პირველად იტყვი,
 მე გავამაგრებ ოსოზიციას!
 უპირველესად შენ გეკითხება: შენ ხარ ბურჯი!

გლეხი — აზიელს ბატონა აქ არ მოუშვებთ.
 თუ თქვენ არ გყავთ ტყეა-წამალა,
 სოფლად ბევრია: ბარი, წერაქვი,
 ფიწალი, ცელი და ბასრი ხმალი!

Incubus — ეანა! ეაშა!
 ეგ იარაღი საუცხოვოა!
 ეაცი თუნდ ტყეაას გაუზერტია
 და თუნდა ფიწალს, რა გარჩევია?!

მწიგნობარი — ჩვენ ეს ამბავი ვაძენეთ ლატავრას
 და განაცხადა სრული უარი!

ხალხი — განა ლატავრა ჩვენ დაგვაობლებს?
 — წაშლის ჩვენს სახელს, ჩვენს სიამაყეს?

ბელოსანი — მის ლატავრა რომ არ იზამდა.

თქვენ უნდა ყველა კარგად გცოდნოდეთ!

მწიგნობარი — უარი ნიშნავს ომის დაწყებას!
თადეს საყვარი სარდლებს უძახის...

მალე ისინიც აქ ვაჩნდებიან!
ლატავრა თუნდაც მხვერპლად შეეწიროთ,
რაც არ მოხდება ეს არის თქვენს,
მოდით ის მიზეზს ასევე გამოხატავს,
რადგან სურს მტარვალს თეით ჩვენს ხალხის
დამორჩილება, დამონაგება (ინტენსიუ უთითებს)
რის თანამგობრობნიც ჩვენშიც ბევრი პყავს!
(ყველანი Incubus-ს ვაღახუებენ.)

Incubus — აბა, რას ბრძანებთ!
სამი რაინდის მეგობარი ვარ
იმ სამი სარდლის...
კარგი ნაცნობი... აი, აქ მოვლენ
და დარწმუნდებით...

მწიგნობარი — ჩემი რჩევაა და მსაჯულნიც შეთანხმებია:
ან უნდა დავთხოვთ ჩვენ ყველაფერი,
ხელი ავიღოთ ჩვენს ქვეყანაზე
და მონაპოვარს დიდს უფლებებზე. —
ან ძარბალი უნდა ავიხსათ,
ბრძოლაში მოვკვდეთ, ნხოლოდ არ ვხახათ
მონის უღელი ხალხის კისერზე!

ბალხი — შეურაცხყოფას სჯობს დავიბოცნეთ!

მწიგნობარი — და რომ ლატავრა ტყვედ გაიხადონ,
სხვა რაღა იყოს თავისუფალი?
უნდა ატირდეს ყველა ჩვენჯანი!
უნდა ჩაეცვათ შავი ძაძები!
მკობანმა უნდა ჩანგი გასტეხოს!
გაძნობა სევედისგან დაავადმყოფდეს!
უნდო, ურწმუნო შეგავტყნეს გული!
უიმედობამ დასაადგუროს!

ბალხი — ლატავრა ჩვენი სიბარულია!
თავისუფლების ცოცხალი სახე!
ვინც მას უსურვებს შეურაცხოფს,
ხალხს შეურაცხოფს...
ახურად გვიგდება იგი მტარვალი
მაზეც ის ეჭებს ჩვენს შესაძესრად

მაგრამ მიზეზი ჩვენ უფრო ვბოვეთ,
რომ ივა დაეცეთ, მას ქვეყანაში
აეაფრილოთ სიმახათლის დროში!

Incubus — უყურეთ ამით გაოიინებან!
აქ ზომ ძალიან ნეჭსმნაკებით,
იქაც გავიწყლოთ და არ ნოგტებოთ გზაში კისერი.
მოხუცი მსაჯული — ჩვენი შეგნება თუმც ომს უარყოფს.
არ სურს დაღვაროს ადამის სისხლი,
მაგრამ თაფდაცვის ალლო დიდია!
შვილებო! არ ჰქნათ, რომ ჩემმა თეთრმა
ბილოს ბეგ მონის პორკილი!
უნდა იბრძოლოთ უკანასკნელ სისხლს წვეთამდე!

ბალხი — (აღტაცებლი)
უნდა ვიბრძოლოთ ყვაცაცეთ თავს დიფდებით!
დარაჯების ხნა ყოველ მხრით — ემე ჰე ჰე! თვალ
აღევენთ!
— აგერ გამოჩნდნენ!
— მათა მყრანები ნაქტროლავენ ფსაუნჯებოვიით!
— ჩვენი სარდლები ახლოვდებიან!

ბალხი ჩვენი სარდლები ახლოვდებიან!
გზირი — ლატავრა მოლის მათ შესახვედრად!

იგინიფ და ლიტავრა მილოთ.

მოურავი — ჩვენი ამაყი და თამამი თავისუფალი!
ლატავრა — შორსა თუ ბლოს, მუდამ თქვენთან ვარ!
ჩემი სალამი!
თქვენს ფიქრს და ზრუნვას ჩაქსოვალი ვარ!
და დიდად გნადლობთ თავდადებისათვის.
მწიგნობარი — ჩვენი ზრუნვაა განკამტყაცოთ ბედნიერება!
ლატავრა — ჩემსა ძაბალზე შემოკრფვილან
და ყველას სახე განრწყინებია!
თვითეულს ვიცნობ სულის თვიტომებს!
თუმც აქ არ ვაყავ, მაგრამ შესაოდა
თქვენი ჩემდამი თავს განწიროვ!
მადლობა გიძღვნიით!
ენგიარ მეფე ჩემს თავს მოიხსოვს,
მე ვსთქვი უარა!
მაგრამ თუ თქვენი სურვილი არის

წაყვავე მას მხეველად, დაგმორჩილდებით!
 მე ხალხის ნებამ არ გადაუვალ!
ხ ა ლ ხ ი — ჩვენს გადაწყვეტეთ, არ შეიძლება!
ლ ა ტ ა ვ რ ა — დღეს მზის დღე არის.
 აღორძინების! ჩვენი ხალხის დღესასწაული!
 ამ დღემ არგუნა გამარჯვება ჩვენსა წინაპრებს
 და დაგვიტოვეს მათ ანდერძით: ვუქაღვნიდეთ ქებას!
 (მზასკენ აღაყრავს ზღუდას)
 მზერ ნათელი!
 შენ ასულდგმულე მთელს სამყაროს მხურვალე სხივით.
 შენ ჰქმნი ყოველ წამს ახალ სიცოცხლეს!
 შენ ათბობ გრძნობას, მოხავე ნათელ აზრს,
 აწ შენს წინაშე წარმომადგარეარ სულით შიშველი.
 შენ ერთს ვადიდებ: შენ გამო ეცოცხლობ
 შენა ხარ წყარო უშრეტე ძალის!
 რაიც სივრცეში გაფანტულა შენი სხივებით
 და რომელთაგან აღმოცენდა ნორჩი ბუნები,
 ხოლო ბუნებამ შენი ძალით შეაერთა ჩვენი.
 მოვესწრაფებით შენს ღიღებას, სამყაროს სულთ,
 რომ ჩვენ, ნაწილმა, შევიმისოთ შენი სრულყოფა,
 და, როგორც უწის, კვლავ ვადიდებდეთ!
 (აზლა გალობს მზისუამა, ლატავრა სამღერას რიტმზე ცეკვავს ჯერ მიმედ,
 შემდეგ სწრაფად, ხალხი აღტაცებული. Incubus შერბის სავსე, კედელთან
 ატფუფლა, გარეთ იპის ხალხის აღტაცებული ძახლი.)
 — ჩვენი სარდლები! გაუმარჯოს! სამსა ძმას, სამს რაინდს!
 ვაშა ჩვენს მცველებს!
ლ ა ტ ა ვ რ ა — უკვე მოსულაშ!
 რა რიგად ვლელავ!
 სამა ძმა ჩემთვის თავდადებულ!
 სამი დარჯვი.

ივინივე და სამა სარდალი: გუტამ, რატო, ბექარი.

მ თ უ რ ა ვ ი — ჩვენთან არაან ძლევა-მთხილ ჯარის ფეროსნი
 მოგესალმები, იურამ! რატო, ბექარ ლომგულთ!
გ უ რ ა მ ი — თადენს საყვირი მოგვიწოდებდა.
 თავი ვანებეთ ბანაკს სამავემ,
 და გამოექროლეთ ელვის სისწრაფით.

რა მოხდა განა მოულოდნელად?
 ვიფიქრეთ: მტერი თუ თავს დაესხათ,
 ჯერ ზომ ჩვენ უნდა შემოგვხვედროდნენ?
 მაგრამ საზღვრებზე მშვიდობა არა!
რ ა ტ ი — ბუნდირნი ეართ, ლატავრას ვხედავთ!
ბ ე ქ ა რ ი — ლატავრა იგრძნობს ჩვენსა აღტაცებას!
ლ ა ტ ა ვ რ ა — მუდამ შესმოდა თქვენი საქმე ესდენ სიგმიროს!
 თქვენთან ვცხოვრობდი სულის ღელვით, ჩემის ოცნებით
ს ა მ ნ ი — ჩვენ სამნი ძმანი ერთგულნი წარად
 შენც და ჩვენს ხალხსაც ვემსახურებით!
ბ ე ქ ა რ ა — რადგან სამივეს შენ გვიყვარხარ წმინდა ოცნებით
 ვერ დაიკვებოს ჩვენს წინაშე ვერც ერთმა მტერმა...
გ უ რ ა მ ი — თემც ზოჩს ვიყავით, მაგრამ ფიქრი შენს ახლოს იყო...
რ ა ტ ი — და იგი უყბირი ჩვენ მარად ვაშს გვახუდღვამულებდა!
ბ ე ქ ა რ ი — ერთბაშად ვამბობდით: ნეტარებდენს სინათლის რძალი
ლ ა ტ ა ვ რ ა — ბუნდირი ვარ, ოცნება რომ მგავს სინამდვილეს.
მ წ ი გ ნ ო ბ ა რ ი — სიხარულისგან ჩუმა თვალა ცრემლით იუსება
 მოხუცი ვხედავ შენთან ახლოს ესრეთ ჭაბუკებს!
 შენსა მომაგას რკინის ხელით განამტკიცებენ!
ხ ა ლ ხ ი — ვაშა ჩვენს სარდლებს! ვაშა ლატავრას!
Incubus — თქვენა ერთგული ვეღარ მიცანით!
 მოხარული ვარ! ხა, ხა, ხა! მოხარული ვარ!
 იქნებ მე მართლა გამოვიცვალა?
 ვით უწინ, ახლაც თქვენთვის მე მხალ ვარ...
 (ბექარს ცოტა ვაშზე ვაიყვამს და ჩემაღ)
 ბექარ! შენ მათხე უმცროსი ხარ, და ვაგვიბედავ...
 როცა აქ მოჩჩეთ, ვთხოვთ მობრძანდეთ ჩემთან სადილათ...
 ეს რაღა დღეა თქვენ გელოდებით
 და თადარიგაც მიცემული მაქვს...
 ვფიცავ, ვერ ნახოთ ჩემზე ერთგული!
მ თ უ რ ა ვ ი — (რომელიც გურამს ელაპარაკებოდა)
 ... და მოგახსენებთ!
 ეს სამი დღეა ელჩნი გახლნენ...
 იმ ელჩებს ახლავ აქ წარმოვადგენ...
 თვით მოუსმინეთ...
 აი, მიზეზი, რომ ხალხი შეგძარ
 და თქვენც სამნივე აქ დაგებართ. (ვრთს მსლებლს.)
 — წარმოადგინე ელჩნი ხალხის წინ. —
 თქვენ კარგად იცნობთ ჩვენს მოსისხლე ენგიჩარ მეფეს

და არა ერთხელ ამ ქვეყნიდან გაგიდევნათ.
დიდი ხანია ჩუმად იყო, არას გვეჩიოდა,
და თქვენ ამ ხანად ააყვანეთ ჩვენი ქვეყანა.
შაგრამ დღეს ხარბი გული შურით მას აქეზია
და მიზეზს ეძებს...

ბეჭარი — (ლატავრას ხელზე ვამბობს)

შენს ნათელს სახეს ცხადად ვხედავ უსახლდრო გულში!
შენის ცხოვრების სუნთქვით ჩვენც ვსუნთქავთ!

რატო — და გვამოძრავეს!

ბეჭარი — და გვამოქმედებს!

ბეჭარი, გურამი, რატო — (ერთი მეორეს აწვევინებს)

ერთ გაზაფხულის მხიარულს დილას
ვამომიჭროლე. თან წარმოიტაცე...

— და შემოყვანე სულს წალკოტში.

სად უთვალავი განძი ელავა.

— მითხარ: აკრიფე იგი საუნჯე

და მეც აეკრიფე, თან წამოვიღე.

— და ის საუნჯე მე ხალხს გარდავეც.

— მაგრამ როს მწუხრის ბინდი მოვიდა,

შენს სამსხვერპლოს წინ ლოცვად წარმოვსდექ...

— და რა ვიხილე? იგი საუნჯე

მე რომ ხალხს უძღვენი, შენგან მოძღვნილი,

— კვლავ შენს წინაშე მწყობრად ელავა!

სამანი — შენი საუნჯე ჩვენი არის, ჩვენი კი — შენი,

ხოლო ყველასი — ჩვენი ხალხისა!

ლატავრა — ო, თქვენთან ერთად რარივ ვნეტარებს!

აგინივე და ელჩების, აზიურად ჩაცმულნი.

დარაჯი — გზა მეფის ელჩებს!

ხმები — როგორ ეტყობათ მონის ბეჭედის!

— მათ ქვეყანაში აღზათ ხალხიც უშედურია!

— როგორც წინა დროს ჩვენი მანები!

პირველი ელჩი — შგზავნის ცნგჩარ, მზის ქვეყნების დიდი
მპყრობელი,

რომელიც უკვე საზღვარზე სდგას ურიცხვი ჯარით,

და მოუთმენლად ელის, პასუხს, თუ რას გადასწყვეტ.

მეორე ელჩი — მხოლოდ შენ სურხარ, ერთად-ერთი მთელს
ქვეყნის ზურგზე,

შენ ერთს გიმზადებს სადღედაცლო იძვითა გვირგვინს.

თან დაგვანარა: სურვილს ნებით თუ არ დაპყვები,

დაუყოვნებლივ შენს ქვეყანას შემოესება,
დაგიპყრობს ძალით, ტყვედ წაგიყვანს და შესარცხვენად
უბრალო მხველად გარდაგაქცევს, — ხასად დავისვამს!
აი, ღირმანიც!

ბეჭარი — (ამ სიტყვებით ანთება, მივარდება მოციქულს და სალს შემოპ
კრავს, ღირმანი ხევს და პირში აკრის)

ხასად დასვამს?..

აი, პასუხი! წადი, ბატონს ეს იოახსენე!

(ლატავრას მუხლს მოუყრის)

გთხოვ ბატონებს! წყენით აღსავსემ

ვერ გამოვინახე უკეთესი საშუალება!

Incubus — ხა, ხა! ომი დაიწყო! ომს გაუმარჯოს!

გურამი — წადით და ასე მოახსენეთ და დაუმატეთ,

რომ სამნი ძმანი მზად არიან შეგებრძოლონ-თქო!

რატო — ის კარგად გვიცნობს, უკეთესად უფრო გაგვიცნობს!

(ელჩები გადიან)

აგინივე, ელჩების გარდა.

მოუთავი — ომს ვერ ავცდებით!

მოიტათ დროშა და იგი ხმალი!

ლატავრამ უნდა ერთ-ერთს გადასცეს!

მთავარსარდალი ამ სამს ძმაში იგი იქნება!

(შემოაქვთ დაქვილი დროშა და ხნალი. ლატავრას მოუტანენ)

ლატავრა — უნდა გარდავეც ერთ-ერთ მათგანს? უნდა გარდავცე?
(ხნალს იღებს ხელში)

ბასრო მახვილო!

შენ ხარ დიდება, ძლიერება, თავისუფლება!

(სიჩუმე. სარდლებს ათვალეობებს, თითქოს ირჩევენ. მათ შორის, ოღ
რომელს გარდასცეს. შემდეგ გერამისკენ გიქანება და გატაცებით,
მხურვალედ)

ო, ჩემო გურამ! შენი თვალნი რარივ ბრწყინავენ!

შეყვარებული შენი სული სიღრმით გამოკრთის,

ხოლო იმ აულში იხატება ჩემივე სახე...

ვამაყობ შენის ერთგულებათ, ძვირფასო გურამ!

(რატას მოუბრუნდება, ისეთივე გატაცებით)

ძვირფასო რატი! განჭრიანო, ჩემო რაინდო!

ვერძანობ შენის გულის წმინდა ალერსს ჩემდამი მოძღვნილს,

განუყრელი ვარ შენს ალერსთან და შენს ფიქრთაგან...

ვამაყობ შენს ერთგულებით, სვირფასო ჩიტ!
(ბეჭარს მიუბრუნდება ისეთივე გატაცებით.)

ო, ჩემო ბეჭარ! რაინდო და ჩენო არწივო!
თვით სიზმარშიაც მე შენს მაჯურს თავს რომ მეელები!
განა არ მამცნობს შენი ზრუნვა, რააოგ გიყვარვარ?
ვამაყობ შენი ერთგულებით, ძვირფასო ბეჭარ!
(განზე ვადგება და დროწას განლია.)

სულზე უტყბესნო!

ამ ხმალს და უროშას... (შეიერდება და შემდეგ უცბად)

მე ვატოვებ!

თქვენ კი მოგიძღვნიტ ჩემს უსაზღვრო, წმინდა სიყვარულს!
წადით, იბრძოლეთ ჩენი ქვეყნის საკეთილდღეოდ!
(აღტაცება)

ხ ა ლ ხ ი — დილეო ლატავრა!

დ ა რ დ ა

მოქმილება მეორე

(დარბაზი მარმარილოს ხეებში.)

ლ ა ტ ა ვ რ ა — გამდელი ღამელია ხელაქმობს.

ლ ა ტ ა ვ რ ა — ვერ ვისვენებ, გული დელავს,
ვეღარ ვბოვებ აღმაფრენას;
რა მოვკითხო წინადგომობას?
ველი ზეიშს, თუ დამბობას?
რაინდები თუ დამარცხდნენ,
იღოქნულ მხარეს გასთვლავენ,
მაშინ ვინდა მანუგეშებს?
ოჰ, საბრალოდ გული დელავს! გული დელავს...
რა დროა, ნენო?

გ ა მ დ ე ლ ი — ორჯერ იყილეს...
განა როდემდის უნდა იფხიზლო?

ლ ა ტ ა ვ რ ა — ძილიც ვამიერთა და მოსვენებაც!
სუედა ხაზობს უბეშო...
ნეტა ვინ წყის ხუფეში?
ლამის ცრემლთა გუბეში
დადნეს გული საბრალო!
ფიქრი მტანჯავს საზარი...
რატომ ცნობა არ არი?
იქნებ დამარცხდნენ?
რაო? რად სდუნხარ?

გ ა მ დ ე ლ ი — მათი მძლეველი ჯერ არავინ დაბადებულა!

ლ ა ტ ა ვ რ ა — იმ დღეს რომ მიტნრია:
„თუ ძვირს იძრახებს ერთი მათგანი,
„ცუდათ წუფვათ საერთო საქმე? —
ვინ იყო იგი?

მე ეს სიტყვები არ მაფიწყდება...
ქმებმა მტკიცე კავშირი
დაარღვიეს მგონია;
თითქოს იმათ გარშემო
მტრობის სისხლის ფონია!

ვგრძნობ რაღაც მიძიმეს... სულის შემზუთველს...
გამდებო ნენო!
ვიღაც ხმაურობს...
გაპხედე გარედ...
იმ კარებს უკან თითქოს სდგას ვიღაც...
(შემოკრება Incubus)

იგინე და Incubus!

ლატავრა — რა უცნაური სახის კაცია?!
რა ამბავს იტყვი, საიდან მოხველ?
Incubus — მახარობელი!
ლატავრა — დაგაჯილდოვებ!
მითხარ ამბავი ჩვენი სარდლების...
Incubus — მტრის ბანაკიდან ჩემის ნებით ვაწვდიდი ცნობებს...
გაგწარე თავი... (მლიქვნელურად)
ვიცი ლატავრა დამიფასებდა...
ლატავრა — და დავიფასებ... ამბავი მითხარ!
Incubus — ავიღე ხელი ჩემს ცოლს ვიღაც და ქონებაზე...
და თავი დავსდე ერთგულებით რაინდებისათვის...
ლატავრა — ბრძოლა წააგეს?
Incubus — მე რომ ის ერთი საიდუმლო არ მეთქვა მათთვის...
ლატავრა — წააგეს ბრძოლა?
Incubus — რა ბრძანებაა!
გამარჯვებულნი ბრუნდებიან ჩვენი სარდლები...
ლატავრა — ჯილდოთ რას ითხოვ?...
Incubus — კვლავ მიმსახურე...
ლატავრა — ძეგლს დაგიდგამ ოქროთ დადაფნულს!
Incubus — მოვიწირაფოდი, რომ მე პირველს მეხარებინა...
ლატავრა — ახლო არიან!
ჩემო დობილნო! ააწითე ყველგან!
დაღლილ მეომრებს დაუშვადეთ სუფრა გაშლილი
(ანთებენ სუფრას შლიან)
Incubus — მე ჯილდოთ ვანა ის არ მეყოფა,
რომ შენ ნეტარებ?
კიდევ მისწინეთ...
ერთის პირობით: არ მიიღო ნათქვამი გულთან!
გამარჯვებულებს შეცილება შეეძნათ გზაზე!

რომელმა უფრო აღიარა შენი სახელი,
და ვის ეკუთვნის პირველობა? მათი კამათი
ისე გამწვავდა, რომ საქმეში არ გავრეოდი,
დაიღვრებოდა ძმათა სასახლი...
ლატავრა — თითქოს ვე ვიგრძენს...
Incubus — შენს მსჯავრს ელიან!
ჩემი რჩევა: პირველობა არვის არგუნო,
თუ მოსურნე ხარ, არ დაიბრუნე ნათი კავშირი!..
შემდეგ მე ვიცი!
(გარედ გამარჯვების სიმღერა)
ლატავრა — ვერ გამოვარჩევ მათში მე ვერც ერთს!
Incubus — მეც ეს მწადიან! საბრძნე იქნება!
ლატავრა — გამარჯვებულნი მიბრუნდებიან...
ლამის სიჩუმეა მღერით არღვევენ!
გამდელი — შეილო, შენც უნდა მოიკახლო
ლატავრა — ემხიარულობ!
სამეტი გარედან — გაუმარჯოს!
Incubus — უნდა შევესწრო, ზედს აწყველიდეს!
ლატავრას ლანდი აღარ მდევხიდეს!

იგინე, საში რაინდი და შემოპარნი.

კარებთან დგებიან დარბაზო. შემოდის საში რაინდი. უკან შემოვრება!

ლატავრა — რა რიგ ღელვით გელოდებოდით!
Incubus — თქვენი ამბავი მე მოვუტანე.
თქვენთვის მარადეამს თავდადებულმა!
რატი — მოსისხლე მტერმა ომი ვეღარ შემოგვიბედოს...
Incubus — რა მამაცობა, ვაჟაკობა გამოიჩინეთ!
ლატავრა — ჯილდოთ მიიღებთ სამივენი ჩემს წმინდა ამბორს.
(ემობრება)
კურამი — სულში გარდამქმენ!
მომავალში მხნედ გემსახურო!
რატი — მზის სხივით მაგზნებ...
მომავალში მხნედ გემსახურო!
ბექარი — ფხიზლად მამყოფებ...
მომავალში მხნედ გემსახურო!
ლატავრა — მუდროს სავანე თქვენთვის მზად არის!
მძალა — გაშლილი არის სუფრა საღებნი!
ლატავრა — სულს უძღვნათ შეება და გულს სიამე!

გამდელი — იარაღი შემოიხსენით!

Incubus — მე... მე მიპოვეთ! (იარაღის ახსნას შედის.)

გუ რამი — ბეჭის გაზე ვიხილავ და სიღუმლად ეჭურჩულავა!

ღრბზე რატის: ამ სულტრავზე სიტყვა არ დასძრას!

Incubus — (რატის იარაღს წამოაჩივებს.)

გესმის, აქეზებს: ლატავრასთან სიტყვა არ დასძრას!

დიდებულა ბარ! რაჩივ იბრძოდის!

რატო — ჩემი ძმები კი იჩემებენ ამ გაძარცვებას!

Incubus — თუ მათ დაუთმე, ზედ შეგსხდებიან!

ბეჭარი — (გურამს) ბევრი ეჭურჩი... მაგრამ ჯიუტობა!

გუ რამი — არ მოუხდება! საქმეც წახდება!

Incubus — (გურამთან მიიბრუნებს) არ მოუხდება, ვფიცავ ჩემს გამჩენს!

ოჰ, ოჰ, ეგ რატი რა ყოფილა! აუტანელი!

ვამშვიდებ, მაგრამ ჩემი არ ყმის!

მაგრამ თქვენ ისე თავმდაბალი ხართ,

რომ პირველ ადვილს დაუთმობთ. ალბათ! (გამოიღვავ იტონის.)

გუ რამი — დაიშაბუროს!

Incubus — და არც შეგფერიოთ. რამე დაუთმობთ...

საქვეყნო საქმე მით წახდება!..

გუ რამი — (ბეჭის) ბეჭარ! გავალებ! გეხვეწები, დღეს დაამწვიდო!

Incubus — ეგ მე მომანდეთ! ჩემზე კარგად ვინ შეასრულებს?

გუ რამი — თვით ლატავრასაც ეწყინება.

Incubus — პაი, პაი, რომ ეწყინება!

თქვენთვის საჩუქრად რა ხმალი მაქვს...

ბეჭარი — (გურამს) იქაღნებოდან: ბევრ ლატავრამ

მსჯავრი დაგვდოსო!

გუ რამი — მხოლოდ დღეს არა! ხვალ, ზეგ, მასზე!

შემდეგ, ოდესმე!

Incubus — (რატის) გესმის? ორივეს პირი შეუტრავს...

სურთ შენი ღვაწლი არ დაანახვონ!

მაგრამ შენ უნდა თამამად იყო! ერთი ხარ მხოლოდ!

ლატავრა — მობრძანდით! დაბრძანდით!

იმეებლეთ! იღწუნდეთ!

და ვადღეგრძელებდეთ!

დაბრძანდით, სტუმარო!

(ლატავრა სათათიოდ ყველას მიუპატივებს. აგრეთვე Incubus-საც.)

Incubus — მიბრუნეთ, გემსახუროთ!

სუფრა გავართო!

ლხინი წარემართო!

(Incubus დარბის და თადარიგა იძლევა. ზოგს სუფრაზე ამატივებს.)

ოჰ, დღეს ზეიმი, რა ზეიმი უნდა ვიხილო!

სამი რაინდის სასახლო!

არ ვიცი მათში რომელია... პო, შემდეგ იყოს!

მათში ნაკლები რომელია, ვინ იტყვის ამა?

თანაშრომია? — (რატის ჩუმად.)

კაცს თვით ბუნებებს წინააღმდეგ მოუყვანია!

„კაცი არ ყველა სწორია!“

მცირეს რა უნდა? თანაბარ გახდეს დიდისა!

ბუნებამ იცის სახლვარი და უსახლვროება!

ხა! ხა! ხა!

ყველას ვერცხობათ დადლილობა! დაღრჯალობა!

თქვენს გამართობად, ხედავთ, რა გვარ ტანსაცმელში ვარ!

აბა, მუსიკა!

(უცხად იყვლის სამგზავროს და გამოხდება მასხარა ცეცხვში.)

ფილას ვიღებ, ვსვამ სადღეგრძელოს!

ვინც აქ თქვენს შორის პირველი არის!

მე ესთქვა პირველი! პირველობა ყველას არ შესწევს...

შენს წინაშე რომ... სღვას დიდი მუხა! (მღერის.)

პატარა ჩირველებში ხე რად სღვას მაღალი?

ერთი სულ რჩეული, მეორე დაბალი,

მწირი და მაღალი!

დიდად კი სობოქრობს, გართობია მას. ხახა!

უქნარი მეტს ყლუბაეს... ხა! ხა! ხა!

ამას ვინ გასწავს?

(ბეჭის) მე კი, ყმაწვილო! ასე ნუ მიბღვერ!

ლატავრა — ერთი მახრობულიც არ აფრიანეთ!..

Incubus — ახ, რომ იქ დავა არ ამტყდარიყო!..

ლატავრა — ახლა მიამბუთ!

რატო — სანამ ჩვენს ამბავს მოგიხრობდეთ, უნდა გადამწყდეს...

ბეჭარი — პო, როგორ არა! რატის ძალუძს...

„თქვას სადღეგრძელო... მხნედ იბრძოდა ჩვენი ლაშქარი!

(რატის ყურში.)

— ახლა დაჩუმდით! რატომ ვერ ითმენ? —

რატო — როგორ დაეჩუმდეს, რთს ჩემს სახელს ორნი იჩემებთ!

ბეჭარი — მართალს არ ამბობ!

Incubus — ისე დაეჭურავ ქიანურს, რომ ყველა გაჰკვირდეს!

ია, ია! პოო! (სვანს და ყველას ასმევს. მღერის.)

ცხოვრება განვლილი!

შორეულს ვის ელი?
 ავწიოთ, დავლიოთ!
 თეთრი, თუნდ წითელი
 ვაშა და სიცოცხლე, ვინც არის პირველი!
რატო — მე დავჩუმდებ?... იჩემებენ!.. მართალს არ ვამბობ?
 მე თუ არ ვამბობ, დაე განსაჯოს!
Incubus — დიახ! დიახ! რა ვქნათ, თუ მუხა ძლიერ იზრდება?
ბეჭარი — ლატავრას უკვარს სამივე ძმა, ხალხო ამ სამთაც
 წმინდა სიყვარულს ფრთა შეასხეს და ასახელეს:
 ლატავრა აიდიო!*
 შენო დიდება ანეტარებს ყველა ჩვენთაგანს!
 ვმღერით: ლატავრა. აიდიო!
 (სვამენ. მღერიან, ქალთა აშალა ცეკვის.)
ყველანი — ლატავრა აიდიო! (მუაიკა, რომელიც სიცივეაოზე გადდის.)
Incubus — ჩემთან იცეკვე!
ქალი — მე სხვათან მინდა!
Incubus — და მე კი შენთან! კეკლუტო ქალო! (ცეკვობა)
 სიმხიარულე!..
 ახ, რა კარგი ხარ, ჩემო მალხაზო!
 (ცეკვით გაუვლის რატის, უფრშია.)
 ახ, რა კარგი ხარ და გამცირებენ!
 სჩანს პირველობა ყველას არ შესწევს!
რატო — (შეაეროლებს.)
 ქალს უმღერა თუ...
 მე? მე? ღირსიც ვარ! მე სხვაც გამცილავს!
 მე ჩემი ხვედრი უნდა ვიხილო,
 გამარჯვებულმა მუდამ ვიღბინო!
 სხვას რად დაუთმო? (მაგიდაზე ზელს დაჰკრავს.)
 მოვითხოვ სიტყვას!
გურამი — (რატის უფრშია.)
 უკვე მთვრალი ხარ! შემდეგ, — დროს ნახავს!
 (სვამენ.)
Incubus — (რატისთან ასლის ვითომც ქალს ელაპარაკება.)
 რაღა თქმა უნდა, სჯობს რომ იცოდეს.
 — მეტად კარგი ხარ და მომხიბვლელი! —
ქალი — ჩვენ უფრს გვიგდებენ...
Incubus — რომ არ გვიგდებდნენ, ხომ თანახმა ხარ!
 თუ სხვასაც უხმის, გულში მოხვდება!

მაგრამ ზოგიერთს ცივი აქვს გული!
 გინდა გასთელე; გინდ დაამცირე...
 შენ ამ სამ ძმაში ვის უფრო მეტად შეეყვარებდი...
ქალი — ყველას თანაბრად!
Incubus — ეგ ხომ ლატავრას მიბაძვა არის!..
 მაინც ერთერთი უნდა ირჩიო!
ქალი — ვინც უფრო არის თავდადებული...
Incubus — (ხმა მალა.) მერე? ვინ არის თავდადებული?
რატო — როს სამინი ძმანი ჩვენის ჭარით ავიყარეთ...
გურამი — (რატის თანახმად აწვევებებს და ლატავრას მიმართავს.)
 სამთავეს მხოლოდ ერთი რწმენა გვასულღამულვდა:
 თავი დაგვედო ჩვენი სტლის ღვთაებობათვის!
 ციბრძოდით მეღვრად და თან ვიძახდით:
 აიდიო ლატავრა!
 (სვამენ.)
ლატავრა — თქვენთან ვნეტარებ!
 (დილა აწვევს.)
 მსურს ვიდღეგრძელო სულის თვისტომში,
 და სიყვარული ჩემის გულითა.
 გურამ და რატო! შენ ბეჭარ ჩემო!
Incubus — ვაშა! ვაშა!
 ნეტა მომეცეს კვლავ შემთხვევა, თქვენთვის თავს დავსდებ!
 ვაიცი, ვინ რისთვის ფასდება და...
რატო — ვინ რისთვის!? მე კი?
Incubus — (მღერის.)
 ერთს კაცს ყვანდა გრძელყურა;
 წელზე ფიჩვი ეხურა.
 აზიდვინეს ქვა-კოჩი,
 ვერ გაბედა გაჰქირო,
 რადგან მოუქონებდნენ,
 ცძახოდნენ გმორს;
 ზედაც შეაჯდებოდნენ
 ბატონსან... პირს!
 ქონდრის კაცა პატარა
 თავს აწონებს ლატავრას,
 და რომ გახდეს პირველი,
 არის გასაკვირველი!
რატო — (ვიქას ვასტებს.) ქონდრის...
ბეჭარი — რა დაგემართა?

* აიდიო — საუკუნო დივალბელი.

რ ა ტ ი — არ შემოდინა!

ლამის თვალებით სულში შეეჭრას...
ის უყვარს! უყვარს... ზემი მიჯნურია!
მე კი რად ვსდუმვარ?
მიყვარს... უფროს სიკვდილს...
უნდა ერთერთი აბრჩიოს...

Incubus — მე ჩემს მიჯნურთან დავლურს ვთამაშობ!
დილაფრანინა! რანინა!

რ ა ტ ი — დავა შეგვექმნა...

(გფრამ და ზეჯარ უხერხულად გრძნობენ თავს.)
რომელმა უფრო აღიარა შენი სახელი!
მსაჯული შენ ხარ!
როს სამინი ემანი ჩვენის ჯარით ავიყარენით...
(სუფრიდან წამოიშლებიან.)

ჩემი მერანი საითაც კი ვამაქროლებლა,
იქ ჩემი ხმალი მუსრს ავლებდა მოპირდაპირეს...
ერთი მზედარი ჩემკენ ზაბქით გამოექანა...
ასწია ხმალი... დავასწარ და ის ძირს დაეცა.
მოვეკალ სარდალა! დავატყხე მტრის ბანაკს ზარი.
მე დავამარცხე...

გ უ რ ა მ ი — ჩემის გეგმით!

რ ა ტ ი — ის გეგმა იყო ჩემი გეგმა!

ბ ე ქ ა რ ი — თითქოს თქვენ მარტო იბრძოდით და...

მართალი არის: გეგმა იყო უფროსის ძმისა...

რ ა ტ ი — ჩემს გამო იყო გამარჯვება და მტრის დამსობა!

გ უ რ ა მ ი — შენ ტყვედ ჩავარდი...

რ ა ტ ი — მე ტყვედ ჩავვარდი?

გ უ რ ა მ ი — და მე დავიხსენე!

რ ა ტ ი — ცრუობ!

გ უ რ ა მ ი — თავხედობ!

ბ ე ქ ა რ ი — არ გეკადრებათ!

რაც იყო, — მორჩა! დღეს ჩვენა ვართ გამარჯვებულნი!

გ უ რ ა მ ი — თვით ენგიჩარი ხელიდან ვერ წაგვივიდოდა,

მაგრამ შენ იქაც იჯიუტე!.. აქაც თავს იკლებ!

რ ა ტ ი — მე უთქვევროდაც გავიმარჯვებდი!

ლ ა ტ ა ვ რ ა — (ფულჩატონი) სამთივ იქმარეთ!

თქვენში მე ვერც ერთს გამოვარჩევ... თანასწორნი ხართ!

Incubus — დიდებულს ბრძანებ!

— ის რა რიგ მინდა სეირს ვუცქირო! —

(ლატავრა გადის. გფრამი იცილებს. უკან ამაღა მიხედვს.)

Incubus — (მღერის)

დიდებული, დიდებული, დიდებული!

რ ა ტ ი. ბ ე ქ ა რ, Incubus.

ბ ე ქ ა რ ა — რა არის დიდებული?

Incubus — ვინ არის დიდებული?

ბ ე ქ ა რ ი — მე შენა ქცევა სულ არ მომწონს!

Incubus — არც გაახულებ!

ბ ე ქ ა რ ი — წადი! დაგეტოვებ!

Incubus — აწ გვიან არის!

(მღერის.) არც შეგწევს ნება!

შენთვის შავი ტუზი ეარ!

ყველას სულში უზივარ!

არ მოეწონვარ იმ კუ, ბუზს!

იხარხარებს ინტუბუს!

(ცეცხით და ზარხარით გადის.)

ბ ე ქ ა რ ი — რატომ არ ძალგვიძს მოვიცილოთ?

ტუბი ბადლინჯო!..

თვითეულს, ჩვენგანს შემოეჭრა სულის სიღრმეში!

მე ვგრძნობ მაგისუან მომშხამა ჩვენი სიმშვიდე!

აბა, ეს რა ბქენ? ჩაუმწარე ზეიმი ყველას!

რ ა ტ ი — შენც მას ემზრობი?

ბ ე ქ ა რ ი — არც შენ, არც იმას.

რ ა ტ ი — ახ, ჩემო ბექარ! შენ არ გცხმის მისი წადილი!

მას უნდა ჩვენში პირველობა...

ის ჩვენ გვამცირებს...

შენ შეგიძლიან შეურიგდე...

მე ეს არ ძალმიძს...

ხალხი მყავს მეტი...

მეტი ჯარი და მეტი მომხრე...

წიყვარს ლატავრა...

ის უნდა იყოს მხოლოდ ჩემი!

ბ ე ქ ა რ ი — ის უნდა იყოს მხოლოდ შენი?

შენ ეგ სურვილი რიოდის აქეთ აღგვირა გულში?

რ ა ტ ი — მე წინდა, მე მსურს... ავასრულებ...

რა არის ყველა, როცა უნდა მარტო სტკებოდე?

ის ხმალი უნდა მე გარდმომცეს...

ის დროში უნდა ჩემი იყოს...

და თვით ლატაერაც... მას გვირგვინი...
 უნდა გვარგვინი თავს დაეადგა...
 არ დაეთმოზ დიად ლატაერას.
 მიზანი ჩემი იგია!
 არ დაეთმოზ, ფეიცავ ზენაარსს,
 ლახვარი გულში მივია!
 არ დაეთმოზ, თუნდაც სიცოცხლე
 სიყვდილზე გადამიგია.
 ცეცხლა მწევსა მით ტრფიალოს,
 ჩემი მპყრობელი იგია!

ბექარი — რა შავს ზრახვით მოწამლულხარ?
 რომელ გვირგვინზე ლაპარაკობ?
 რატი — რომლის ღირსიც მხოლოდ ერთია!
 ბექარი — ვერ გცნობ! ვინ ხარ?
 ჩემი ძმის სახე ვისას ბავით მუსაუბრება?
 რატი — გურამს ემზრობი?
 ბექარი — მე წელან ვითხარ: არც შენ, არც იმას!
 რატი — ჩემთან.. ან მასთან!
 ბექარი — ის სცდება და შენ უარესად!
 როგორ გგონია? მე ბრძად უნდა დავემორჩილო
 ან შენს, ან იმას შავს სურვილებს?
 ეს არ იქნება..
 მეც საკუთარი გული მიცემს... მეც მიყვარს იგი!
 მაქვს მოსაზრება!

რატი — პირი შეუთქვამთი —
 ყური დამიგდე!
 მე რომ ჩაეიდლო ხელისუფლება,
 ჩემს მოადგილეთ გამოგაცხადებ!

ბექარი — (იბრძვით) შენს მოადგილელს! იწინებ სხვაც იყოს
 თანამდებობა!

რატი — შენ რომ ვიყვარდა, მას ცოლად შეგართავ...
 ბექარი — შენ? და ხართო შენ ხელისუფლება...
 მერე გურამი?
 რატი — ოხ, ვურან! გურამი არ დაეინდობ...
 ბექარი — მაშ მუც? —
 რატი — აგანაღლებ! მხარი დამიჭი!
 ბექარი — ეგ ერთხელ გითქვამს, აღარ გაბედო!
 რატი — ბავშვო!
 ბექარი — შეურაცხყოფას არ გაპატიებ!

რატი — რეგვენო!
 ბექარი — რეგვენი მხოლოდ ძმის სისხლს მოითხოვს...
 რატი — სანდო აღარ ხარ! უნდა გავსწორდეთ!
 ბექარი — განა თუ ხმალში დაგივარდები?
 (იბრძვიან.)
 გუნდი მეომრების — რატი დამშვიდდი! ბექარ დამშვიდდი!

ივნივე და გურამი, შემდეგ დარაჯები.

გურამი — ჩაავთ ხმლებს!
 რატი რა გინდა?
 რა მიზეზს ეძებ?
 რატი — შენ თვით გამოტყდი, შე ბაიყუშო!
 შენ რა გსურს, გვიოხარ?!
 არა გსურს განა ერთი უფლობდე?
 ერთს გვაუთვნოდეს სამთა ძმათა ზვედრი საუნჯე?
 ერთი იჩემებ პირველობას.
 მე ვარ პირველი და ლატაერაც მე ერთს შეეუთვნას!

გურამი — გაჩემდი, თორემ...
 რატი — ლაჩარი იყო, თუ ქადილი არ შეასრულო!
 გურამი — ჰეი, დარაჯო!
 (დემოლიან დარაჯები. ბეჭედს უჩვენებს.)
 შეიპყარ რატი!
 რატი — ა! ა! ბეჭედი!!! უფვე ბეჭედიც!.. ეგ მან გადმოგცა?!
 ჩვენში ერთ-ერთი მტერი არის!

გუნდი მეომრების — ვოლუპებით! ძმებო, დიწყნარდით.
 ძმებო გაჩემდით!
 (რატი აბრძვის, გურამი იგერიებს. ბრძოლაში გურამი იჭრება.)

ლატაერა — ახ! გურამი რატი!
 (ლუჩაქს იგლეჯს და შუაში წაგდება. ხმლებს დაუშვებენ. მიბრუნდებიან.)
 როგორ? თქვენ იბრძვიით?.. და სასიყვდილოდ?
 გურამი — ო, დაფუჭრიდარ!
 რატი — (იბრძვის შემდეგ)
 მისთვის ბეჭედი მიგიცია ხელისუფლების...
 შენ ის ირჩიე?
 მას მიანიჭე პირველობა ხელისუფლება!
 მე თქვენთან აღარ შედგომება ჩემი ვხა უციც!
 ცველას გაჩვენებთ, მე რის ღირსიც ვარ! (გაღის)

ბეჭარი — (წინ ელობება.) საით?? გონს მოდი!
 რატი — გზა!
 ბეჭარი — შენ სხვაგან უძებ მოკავშირეს ჩვენს დაამზობად?...
 ნებას არ მოგცემ!
 რატი — გზა!
 გურამი — შეიბყარით! არსად გაუშვათ!
 ლატავრა — (გაშტერებული სდგას) ჩვენი ზეიმი მოიშხამა!
 (გაბყდ Incubus-ის ხარზარი ისმის)

ფარდა

მისამე მოჰმეღება

ოგავე სცენა.

მწიგნობარი. მთვრალი. მსაჯული. გურამ და ლატავრა.

ლატავრა — ჩემს სულში ბნელო, გული მწუხარებს!
 ცრემლიც კი დავრა, აღარ მიღინარებს!
 მოურავი — თავი ანებეთ კაზმულ ლაპარაკს.
 ჩვენ ახალ საფრთხის წინაშე ვდგავართ.
 პირველი მსაჯული — საფრთხის წინაშე ვინ დავგაყენა!
 ესგან მოგვეღოს უბედურება?
 ვინ გვემტყრება?
 ჩვენს თავს რა ხდებდა?
 მეორე მსაჯული — ბრალი მთელი ჩვენს მთავარსარდლებს!
 მესამე მსაჯული — მცც მომისმინეთ!
 მრავალში სცდებით!
 ვის ასამართლებთ?
 თქვენ ხელთ ვინ არის?
 რატი გასცილდა ამ ქვეყნის საზღვრებს.
 და აჩვი იცის რას მოისაზრებს!
 ბეჭარს მომხრენი მოეკრეფა.
 ომს დაუნდობელს გურამს უცხადებს...
 შელაშული ძნათა ეგშირი!
 მადრამ ვის დაესვამთ დამნაშავეს შერაცხვენილს სკამზე?
 პირიქით გემართებს:
 გულის მოგება ჩვენი სარდლებსა...
 პირველი მსაჯული — მამ შენი აზრით, დამნაშავე
 არავინ არის?
 მეგრამ რომ არის თვით ნაყოფი დანაშაულის?
 მეორე მსაჯული — რატიმ გვიმტყუნა, ხალხს უღალატა!
 მესამე მსაჯული — ბეჭარი უფრო დამნაშავეა.
 მწიგნობარი — ხალხი მიადწეეს უმაღლეს წიკრტელს
 და საზღვარს იქით გასაქანი რომ აღარ არის,
 თავის თავს ებრძვის, რომ დაამზოს, კვლავ აღორძინდეს...

ვინ იცის, იქნებ უკვე ვსდგავართ ჩვენ ამ მწვერვალზე?
 მე მათში ვერც ერთს ვერც გავამტყუნებ, ვერც გავამართლებ!
 მოურაგვი — გატყობთ ყველანი დიდ რუყევაში ხართ,
 ეჭვის ქსელშია გონება თქვენი!
 ეჭვი და რუყევა ზალხს ეს დაღუბავს.
 უთუოდ რატიმ უღალატა ხალხის ინტერესს...
 ის ალბათ გვირგვინს ეტანება... ჩვენგან დავმობილს
 და ამ გვირგვინს კი აქ ვერ პოვებს...
 ალბათ მიმართავს გვირგვინოსანს...
 აზიელ მტარვალს... ჩვენს მტერს ძველთაგან!
 მას ენგიზმარი იარაღად გამოიყენებს
 და გველის საფრთხე...
 ჩვენ უნდა ახლავ მოვეშხადოთ!
 დავიცვათ ჩვენი რესპუბლიკა..

მესამე მსაჯული — მე თქვენ გამტყუნებთ!
 სარდლებს მიეცით დიდი უფლება...
 მათ ეს ბოროტად გამოიყენეს...
 ან და ლტავრა?

რად არის იგი ესდენ ღამაში და მომხიბვლელი,
 რომ მთელი ხალხი განსაცდელში მისგან ვარდება?
 ხმები — ლატავრა თვითონ ხალხი არის, ხალხი — ლატავრა!
 (ხალხი და მსაჯული ორ ხანაჯად გაიყოფებიან.)
 — ვინ ბედავს ბრალდებას?
 — დავაცავთ ლატავრას!
 — ჩაგვაგდო საფრთხეში!
 — ცაყვებით მახეში!
 — ჩვენ ყველანი ვართ დამნაშავენი!
 — სიცრუე არის!
 — ნებას არ მოგცემ შელრაცყო ჩვენი დიდება!
 — სიცოცხლს იმედი და ხალხს საუნჯე —
 არის ლატავრა!
 — ვინ ბედავს ბრალდებას?

მოურაგვი — კმარა დამშვიდდით!
 კმარა, გახერდით!
 სიშენა ლატავრას!

ლატავრა — მე თქვენი აზრი, თქვენი სახე, სული და გრძნობა
 გამასამართლეთ! მე დამდეთ ბრალი
 თქვენი თავი გამასამართლეთ!
 მე თქვენში დავალ უკვდავება თქვენა ყოფნისა.

გამასამართლეთ იმიტომ რომ ეს უკვდავება,
 ვინც ღრმად შეიგრძნო, შეუყვარდი და ამ სიყვარულს
 სურს დაეუფლოს...
 ამ სიყვარულით სურს შეიმოსოს.
 თქვენში თვით ჩემთვის ზრძოლა სწარმოე...
 ცინ უფრო მეტად ადვიდებს თქვენს არსებობას
 და ამ ბრძოლისათვის მრავალი გზია...
 მაგრამ, ვაი, თუ ნანდვილს გზას ასცდეთ!
 იქნებ მიმიძღვის დანაშაული?
 მე ჩაგმწარეთ დღესასწაული?
 ნუ შემობრალეხთ, განასამართლეთ!
 მე თავს გავწირავ, თღონდ ხალხმა იბედნაეროს!
 გურამ!

ნად არის რატი?
 გურამი — აღარ არსებობს ჩემთვის ძილი და მოსვენება!
 ლატავრა — ნად არის ბექარ?
 გურამი — გავიასკეცე ჩემი ძალი შენს სამსახურად!
 ლატავრა — შენი ალერაი აღარ მიტკობს...
 გურამი — ახი რა ვიზრუნო, შენი გული კვლავ დავიბრუნო?
 ლატავრა — კვლავ დამიბრუნე ბექარ და რატი!
 გურამი — მოლაღატენი!
 ლატავრა — მსაჯულთ განსაჯონ! და მათ დასაჯონ!
 გურამი — სისხლს ჩარჩენია განდიდების უგვანო სენი!
 ო, გულო ჩემო, იტანჯე მარად,
 თუ ვარ მიზეზი მტრის გასახარად!
 ლატავრა — (თვლებში ჩაქურებას.)
 შენს გულში იგრძენ კვლავ ჩემი მზერა!
 რის გარდავქმნიდი წმინდა ალერსით!
 ერის მსაჯულნი ისტორიის მღაერთში გაეზნენ...
 ვის დასდონ ბრალი, არ იციან... მაგრამ შენ იცი...
 წადი და ისევ დამიბრუნე!

იგინვე. Incubus, მოციქული, გზარი, გამდელი და ამალა.

Incubus — ხა! ხა!
 გარგაა საქმე!
 მტრწმუნეთ აქ მე!
 როგორ ცურები ჩამოგვირიათ?
 არაერთარი შიში არ გველის...

საქმე კარგაა...

თუ ბეჭათის მოციქულები...

მხოლოდ ამ გზითაც უნარი დაუგდეთ!

ხა! ხა! ხა!

გარწმუნებთ, რომ საქმე კარგაა!

ვისთვის და რასთვის?

(გადას.)

განივე, Incubus-ის გარდა.

მოუტრავი — რა ამბავს გვეტყვით?

მოციქული — მოხსრობამ დაგვლტა ყველა!

ლატავრა — მოხუც სახეებს შიშის ფერი რად დაგვდებიათ?

მოციქული — ბეჭათს გვგზავნის თქვენს წინაშე...

ჩვენს განდგომა და დილატი უნდა შეგვიხდეთ!

გურამი — ის ხომ საომრად მოდიოდა ჩემს წინააღმდეგ?

მოციქული — თვისი მახელი შეიბრუნა ოხლა მტერს ებრძვის!

ჩვენც გვაბატყეთ ჩვენი განდგომა!

მოუტრავი — ჩქარა გვიამბეთ! ჩვენს თავს რი ზღვება?

მოციქული — (გზობზე უდაბნო) აი, უსამართლო!

გზირი — ხალხი განცხრობით ეძლეოდა ნყურთ ცხოვრებას.

რადგან მის შიში აღარ ქონდა ფარეშე მტრისა.

ანაზღვრულად შეგვეცვალა სიტყბო სასადად!

ჯერ კიდევ მამლუკს არ ეყიფლია, რომ ჩვენს ვადაღმა

ერთ-ერთს სოფელში სწინელი ვიქონი ასტყდა.

ცეცხლი მოედო აქა-იქ სახლებს...

ისმოდა ქალთა წყვილი და შველის ძახილი!

გაეშურენით მისაშველებლად...

გურამი — (სარგლიდან) მეციხოვნენო და დარაჯნო იარაღი!

(ისმის გარედან გაფაბხალი: იარაღი! იარაღი!)

ვინ გვებრძვის, მითხარი მტერი ვინ არის?

გზირი — რატა მოუძღვის ენგიჩარის უთვალავ ლაშქარს!

მის უკან რჩება დამოწება საშინელებით!

(ჩოჩილო და შეწუხება)

გურამი — ჩემი ძმა რატი!

ოხ! რატი! რატი! — გული გამიბუთ, თუ ვარ მიწზე!

(გადის.)

განივე, გურამის გარდა.

ლატავრა — დღემდე ცრემლები არ ვიციადი!

ხმა Incubus-ის — ჯარისკაცებო, არ დაუჭერთ!

რატი აქ მოდის თქვენს სამეფლად და არა სამტროდ!

ყველანი — ეგ ვინ დაგვიცინის?

მოუტრავი — გზირო, შენ ატრუობ?

გზირი — წინ რატი მოდის... უკან მოსდევს მის ენგიჩარი.

მოუტრავი — მტარვალს მოუძღვის?...

გზირი — არვის თნლობენ: არც ქალწულსა, არც ორსულს! დედას...

გვირგვინისანი მოაბიჯებს დაჭრილ გვამებზე.

(გარეთ ხმებობა, იძახის: ცხის კრები გაავარეთ!)

ლატავრა — რატი რა გვიყვ?

ჩაგვაცვი თალში, დაღუბე ხალხი!

იქნებ ვგონია, გამარჯვებულს მოგვეგებები?

(ამაღ სატყველში ამბობება.)

მოუტრავი — ჩვენც ბრძოლის ველებზე!

(მოუტრავი და მსაჯული გადას.)

ლატავრა, გამდელი და ამაღა გარეთ ქალები იტყობენ.

გამდელი — ნუ გეშინიან, შეილო ლატავრა!

პირველი ქალი — ის ხომ რატი!

მეორე ქალი — ის არას!

მესამე ქალი — გურამს ებრძვის...

გამდელი — რა მოგიფიქროთ? ან რა ვიზრუნოთ?

ლატავრა — გული მიგრძნობდა... ძარულდა კადეც!

პირველი ქალი — გურამის ჯარმა მტერს შეუტია!

მეორე ქალი — ის გურამს ებრძვის...

მესამე ქალი — ხმალი გაუტყდა?

ლატავრა — ვის?

პირველი ქალი — გურამს გაუტყდა!

ლატავრა — აბ! (ეფელა მივრდნობა.)

ქალები — ტყვედ შეგვიბურობენ!

გამდელი — (ეფლიდან ხმას იღებს.)

ჩემს მაგალითს მოაბედეთ ყველამ.

ჩვენც, ქალებო, გვიტრის ხმალი!

შემძლე არის დედის მკლავი!

ლატავრასთვის დაედოთ თავი!

(ამოდებულ მხელით კარებში ჩადება. სვეტიც მის მაგალითს მიბაძვენ.)

იგინივე. აზიელი ჯარისკაცები, რატი, Incubus და სხვები.
კარებს ანტერვენ. ბრძოლის ხმაურობა.

ჯარისკაცები — აქა ყოფილან!

— მაშ შეამტვრიეთ!

(შეზომტვრევენ. გაძვლი და ქალები იბრუნებენ. შემოდის რატი,
უკან Incubus.)

რატი — ჩააგეთ ხმლები!

Incubus — ჩააგეთ ხმლები რატი გიბრძანებთ!

(ლიე ფანჯრიდან, სცენის უკან, ბეჭარის გეგმა გაატარებენ.)

მეგრძოლნი — ბეჭარი მოკლეს!

ლატავრა — ახ! გულო ჩემო!

ეს რა ხმა მესმის?

რა გლოვის ზარი?

ბარემ მეც გულში

დამეც ლახვარი!

მოკლეს ბეჭარი! ვინ მოკლა იგი?

ის რატიმ მოკლა!

ძამ ძმის სისხლი... ნუ თუ დაღვარა?

ო, ჩემო ტყბილო, საყვარელო, გულადო ბეჭარ!

მახვილით გამცნო შენმა ძმამ, თუ ვით ყვარებიხარ!

მან უღალატა თავის სახეს... და თავის სინდისს...

ხალხს უღალატა...

ხალხს თავისუფალს კისრად დაადო მეფის უღელი...

ბეჭარ! უდროოდ დამხობილო შენის ძმის ხელით!

თავგანწირულო!

ტყბილო ერთგულო, ბეჭარ ლომგულო

შენმა ძმამ სისხლით გიძღვნა სალაში:

შენ დაგიხუჭა ელვარე თვალი,

ჩემი დამხობა ძლევის ალაში!

ნეტამც კრილობას ცრემლი ჰკურნავდეს,

შენი მარჯვენა ეგ უანგარო

უნდა დამიწდეს, ველარ ზრუნავდეს?

დამშორებიხარ და ველარ გნასაც,

ბედი უკუღმა უნდა ბრუნავდეს?

ხალხო მიტირეთ! ხალხო მიგლოვეთ!

იგინივე. პარტირიდან შემოდის ენგიჩარ. სცენიდან მიეგებება Incubus
ოქროს სინზე პურმარლით და ქილაქის გასაღებით, რომელიც გულზე ჰკიდია.

Incubus — გზა ძლიერს ბატონს!

ენგიჩარ — რა მშვენიერი კუთხე ყოფილა!

მოხარული ვარ ზემით მხედვებით!

ახლა დავრწმუნდი, ყველასათვის სასურველი ვარ!

Incubus — მოქალაქეთა დავალებით გიძღვნი გასაღებს!

და იმედია აპატიებ, ვინც ქედს მოგიხრის

ენგიჩარ — გმადლობ, გმადლობ მორჩილებისთვის!

ამცნე ქვეყანას: არა ვითარმე ანგარებისთვის,

არცა საზღვრების განდიდებისთვის, დავიპყარ მხოლოდ...

Incubus — შემოიერთეთ, რომ მფარველობდე!

ენგიჩარ — მართალია შემოვიერთე ნებაყოფლობით..

Incubus — და სიმშვიდის დასამყარებლად!

რადგან სუფევდა ძმათა შორის შური და ქიშპი!

ენგიჩარ — გმადლობ, რატი სამსახურისათვის!

(მხლებებს, რომელთაც ნაღველი მოაქვთ.)

ჰეი რა მოგაქვთ?

ვეზირი — თქვენი ნაღველი, დიდო მეფეო!

ენგიჩარ — შაითან! ღურაქ! საკრამენტ! სარსად!

მერე ყველას დასანახავად? დღასით? მუხისით?

ვარედ ნადარცვის გამოფენა ვის გაუგია?

მაგისტრის არის კელისები!

ემანდ ლოყებში მიაფარეთ...

Incubus — მოხუცი ცდება, დიდო მეფეო!

ეგ არის თქვენი საჩუქარი ქერივ-ობლებისთვის,

ღარბ ხალხისთვის, უსახლკაროსთვის...

ენგიჩარ — ჰო! ჰო! კარგია! მაშ ნახონ! ნახონ! აბა ლატავრა?

Incubus — აქეთ მობრძანდით! კაპელმეისტერ! მარშ სახეიმო!

ენგიჩარ — ჩვეულებრივი გოგო ყოფილა!

მაინც...

ძლიერი სჩანდი. გამოსდექ — ლანდი!

თავისუფალი შენი ქვეყანა დაპყრობილია!

თავისუფალი! ხა! ხააა!

Incubus — რა სთქვი?

სილაძაზე! სილაძაზე! არა უშაქს-რა!

დიდებულაა!

შენ შენის ნებით არ ისურვე და თვით გიახელ!

ქალებს უყურეთ? ხელთ იარაღი!

მათის იმედით მიმკლავდებოდით?

(Incubus-ი ვიზიონისა)

დაიბ, მართალს შეუბნეაოდი გამიყოფი!

Incubus — ბატონო ჩემო!

ენგიჩარ — მსურს მიმღერო!

Incubus — (ხარშ) განვებ მოყვირე! ვიოთოქ...

ენგიჩარ — მიმღერე მეოქ- ლატავრაზე!

Incubus — გემორჩილები! (სივალის)

გიმღერე კი არა, ვიცეკვებ კიდევ!

(მღერის, სივალის)

იგი ერთი, შორეული ტურფა ასული!

ენგიჩარ — შორეული! ააა! დღეს ახლოა!

(ლატავრას უხილოდებსა და გამტარებთ ეფერებს)

კვლავ უარს შეტყევი?

ლატავრა — (დაშინს მოვლერება, ენგიჩარს მოასწროს და დაშინს არამეცს.)

ენგიჩარ — ეგრე ლამაზი იქნებ სხვა ღირსს არც კი ვიცი ვიცილხარ!

მაგ ბაგეს რისხვია... დიდად მომწონს...

ამ დარბაზს უნდა გამოეთხოვო...

არ არის შენი შესაფერი... მე სხვა ვიხრუსე!

გამომყე!

შენ არც ხმას იღებ, არც იძვრები მაგ ადგილიდან.

მხოლოდ ამ დაშინით... ხა, ხა, ხა!

გამომყე-მეთქი!

ლატავრა — ფეხს არ მოვიცვლი!

ენგიჩარ — სითაზანე? მე უგუც მომწონს!

ლატავრა — რა გინდა ჩემგან?

ენგიჩარ — წელან გიოხარ; კველაფერი!

ლატავრა — არაოდეს...

ენგიჩარ — (სივალ) დაგინიარჩალებ!

ლატავრა — შენ მაგ იმედიო...

ენგიჩარ — ჩემის რწმენით...

ლატავრა — რწმენას დაპკარგავ...

ენგიჩარ — ვაი, შენ მაშინ! ვაი, შენს იალას!

ლატავრა — რაღაა ჩემთვის უარესი უპედურება?

ხალხი იცეღ... და მომიკალ ჩემი რაინდი...

ენგიჩარ — რად ხარ წარმტაცი!

ლატავრა — უბედურო ლატავრა!

ენგიჩარ — ბედნიერო!

ლატავრა — ჩემის ხალხისთვის!

ენგიჩარ — შენ უნდა იყო დედოფალი დედოფლებს შორის!

ლატავრა — ვარ, არა შენთვის!

ენგიჩარ — (სიხვის შეშლვა) ჰეი, ვეზირო!

შეშოყვანე ტყვე გურამი და ამის თვალწინ

თავი მოტყევე!

(შეშოყვით გურამი დასიხვად რატო პირს იხრუნებს.)

იგივე და ტურამი

ლატავრა — (სიხვითაქული ენგიჩარს უხილოდებსა)

ხუ ინებებ!

ნება მიბოძე...

შენ მე დამიპყარ... კიდევ სისხლი... სისხლი ნუ გინდა...

მარტქე იგი!

ენგიჩარ — სამაგიეროს რას მომიძღვნი?

ლატავრა — შენ ძლიერი ხარ... ყველაფერი დღეს შენ

გვეუთვნის... შენთვის სიჭირო... რაღა არის?

ენგიჩარ — მე მსურს ლატავრა!

ლატავრა — არაოდეს!

ენგიჩარ — მოტყევეთ თავი!

ლატავრა — შეადექ! ასრულდეს!

— რად ვერ ვახერხებ პირმოთხრობას! — გემორჩილები!

თან წამოყვები! მარტქე კი მისი სიცოცხლე!

ენგიჩარ — მომწონს! — მარტქეა!

(სივალის)

ჩემს კარავამდის მიაცილეთ!

ლატავრა — გულმოკლული გემშვიდობებით!

ეგრე დავემხვ, დღეს ტყვე შევიქნე!

მწვინდობით, ჩემო ტყბილო ქვეყანავ!

მწვინდასით, ქრავ, დაობლებულ!

ლატავრა მოვილებენ, როგორც ტყვის, გადის გურამი, მას მისდევს

ლატავრა ახლა.)

იგივე: ლატავრას ტურამის და ახლას ვარდა.

ლატავრა — ხყენი პირობა?

ენგიჩარ — რა პირობა?

ლატავრა — როგორ?!

ენგიჩარ — არ მახსოვს!

რატო — შენ ის ტყვედ მიგყავს?!

ენგიჩარ — ხა, ხა, ხა!

რატო — აბ! (მთვარეზე ყელში მცველები შეიპყრობენ.)

ენგიჩარ — რა სახიფათოდ ზმარობ იარაღს!

შენს თავს დაამჩნევ მხოლოდ იარაღს!

შენ არ გგონოს ტყვედ შეგიპყარ!..

მე შენთვის ვზრუნავ!..

ტყვედ არც ლატავრა მიმყავს ჩემთან!

ჩემთან იცხოვრებთ. აქ დროება არეულია!

(მცველებს ანიშებს. ვარშემო შემოერთებან.)

Incubus და ენგიჩარ — (ერთად) ხა, ხა, ხა!

ენგიჩარ — იგი ასულნი გამოჩენილ გმირთ დაურიგეთ!

ვინც კი აქ დარჩეს, ჩემა ღმერთი უნდა ილოცოს...

რატო — ო, სინაწულის ცრემლი მღვდლარეც!

თავო საბრალოც, გულო მწუხარეც!

ამ ბოროტ ხელებს სისხლი აცხია.

მცოდველის თაღი მხრებზე მასხია.

ჩემი არდილის უნდა მცხვენოდეს,

გულს რად არ ჩავეკლავ, რომ არას გრძნობდეს!

ვინ გადამზანოს სისხლი ამ ხელებს?

დედის ჭრილობას ვინ გაამთელებს?

მამის ყრუ ქვითინს ვინ მიაყუჩებს?

სიკვდილი ჰყოცნის უკვე ცივ ტუჩებს...

ლატავრა! ლატავრა!

(გაპყავო.)

ფარდა

მოწყვდება მართხი.

იგივე სცენა, რაც მეორესა და მესამე მოქმედებაში იყო.

Incubus და ელიოზი.

Incubus — მისმინე ელიოზ!

გამოცდილი კაცი ბრძანდები.

ომში ნაქები და სუფრანზე ვულხელგამლილი!

დაგვიწყებია შევობრობა აღარ მკიდრულობ!

ელიოზი — რად ბრძანებ მაგას?

Incubus — გარწმუნებ, რომ ვული შემტყევა!

ო, რა დროებას ვატარებდით!

გული შემტყევა, ვფიცავ სინიდისს!

მე ეს ქვეყანა ისე მიყვარს, როგორც სამშობლო!

ლატავრასათვის მე შუად ვიყავ... გაწიროულიყავ...

მაგრამ დამარცხდნენ... ჩვენც დავმარცხდით...

ელიოზი — დამარცხებულათ ჩვენს თავს არა გგრძნობთ!

Incubus — ნუ თუ მართლა?

აი, მაგიტომ მუღამ გაქებს!

გული არ უნდა გაიტყვოს! შიტომ გქვიან ელიოზ მარგი!

(ყურში ეჭირჩელება.)

იქნება რამის იმედია?

ელიოზი — ჰე, ჰა!

Incubus — მაინც? მაინც?

როდის იქნება რომ იმ საზღაღს... მთავარმართებელს...

ოხ, რომ შემეძლოს დაველევადე ჩემის კბილებით.

ელიოზი — თუ შენ, ძმობილო, მაგრე იყვირებ...

არაფერს გეტყვი...

Incubus — შშობლის საფლავებს ვეფიცები...

რას დამეფალებთ — არ აფსრულო?

ჩემზე სანდოს სხვას რომელს ნახაე?..

ელიოზი — შუადება გვაქვს... აქეთ მოდექ...

არაფის უთბრა ჭერ-ჭერიობით... (ყურში ეჭირჩელება.)

Incubus — მართლა თუ?

ელიოზი — მამ! გარწმუნებს მე მაქვს მათგან მონდობილობა!

Incubus — დედის სულს ვფიცავ, მასარიანი!
ელიოზი — ქუდზე კაცია გამოსული...
Incubus — მამ შეთქმულობა...
ელიოზი — სუნი ვიღაც მოდის...
Incubus — არ ვაბოგინებთ! ტუტუცი მხეცი!

Incubus და გურამი

Incubus — დილა მშვიდობის!.. როგორ ბრძანდებით?
მაგრამ კითხვაც ხომ ზედმეტი არის...
უკუდმართ დროში ვილაა კარგად!
რა მოგვივიდა, რა მოგვივიდა!

გურამი — ვიცე შეგტყავა ჩვენთვის შენც გული!

Incubus — ნეტა რაღად ვარ ცოცხალი ქვეყნად.
უფაცავ ჩემს გამჩენს, თქვენს თავსა ვფიცავ.
ამ ჭადარცას არ დავირცხვენდი, —
იმთ გვამებზე ვითამაშებდი!
— ღმერთო მისმინე!
მისმინე, ღმერთო, რა გულითაც გემუდარები!
(ზელს გაუყრის.)

აქეთ ნობრძანდით... მსურს საიდუმლოდ...

ელიოზი ხალხში ცრუ ხმას ავრცელებს:
ვათოპე თქვენ სამმა ხალხი გაპყიდეთ...
„შეთქმულობასაც არ შეინდოთო!“

ბევრი უჭერებს ვფიცავ თქვენს თავს... თქვენს მზესა ვფიცავ!

გურამი — აქ დავიბარებ!

Incubus — ფრთხილად!

მე მიმიჩინეთ და დავიჭერ დანაშაულში...

ივანე და ელიოზი

ელიოზი — დარბაზში გახიზნენ...

გურამი — ელიოზ, გაფრთხილდი! (ყადის.)

ელიოზი — რაზედ მემდურის?

Incubus — მაგას აგიხანია.. უნდა მერწმუნო!
იცო, რა მითხრა?

ელიოზს რაღა დაემართა, გიყვებს აყვალ!

ელიოზი — როგორ თუ გაყვებს?

Incubus — კიდევ რა მითხრა... არა გჯერა?

„დედ შევლან თავებიო!“ თან ჩაიციხა:

„ნეამბოზენი გასწყდებიან, მოვიხვეწებთო.“

მე გეუბნები: ეს ქვეყანა გაყიდულია!

სარდალმა ვახშმად მიიწვია ინ დღეს გურამი.

ის იქ ტყვედ არის, ეგ ვახშმად დიდის...

ბეჭარი განგებ მოაკვლევინეს...

ჩვენ ამ სამის ძმის ქიშპობამ ხომ მთლად ამოგვყდო!

გურამი დიდი ვეკიანაა!

იცო, რას ამბობს?

(ყურში უნურჩულებს.)

როგორც ცხვრის ფარას გაგიტყუებენ

და იქ მოგვლავენ, რომ ვერც დაგმარხონ!

თავს რად იხტავთ?

ოჯახი არა გყავს?

მეთაურები ხომ ზედაე, რომ ხალხს დალატობენ...

ყველას ურჩიე... გეუბნები... ახლა შენ იცი!

ივანე, გურამი, შეთქმულთა მოთავენი, გამდელი და ქალები

გამდელი — (სიბნელეში ამომართება. როგორც დედაბოძი, მის ირვლივ თანდათანობით მრავალი შეთქმული თავს იყრის.)

შუთო ლატავრას მფარველი შენ ხარ!

შუთო ძლიერო! უკვდავი მძლე ხარ!

შემოგწირადი მატურვალე ლოცვებს!

ლატავრას გარდა ხუტეშს ვინ მოგვცემს?

ბედის მნათობო! თავს თვითონ ზიდავ!

რამდენ უმანკო ზულს მიიზიდავ!

ის ემსგავსება შენს სიფს ცილას, —

რად სვამს ლატავრა შხამის ფილას?

ბუნების ძალნო! დედა რად ჰგოდებს?

ისპინეთ ჩემი, ვინც მამოროტებს!

გრიგალი რად ჰგლეჭს იმყდის აფრებს?

ლატავრას სხივი რად უნდა ჩაჭრეს?

მოლოთ, მოგროვდით ერთგულნი ერთად!

დედა თქვენი დღეს შემაერთად!

ნუ შეუღრკებოთ, კვლავ აღვინთებოთ,

გულში ამედიოთ თუ კი ვიქნება!

შტრისაიება ჩემში ელფარებს,
ჯანყის სულს თქვენში აამღელვარებას
მოგობაშით დედა! შემოკრებით ერთად!
და ვინც ქვეყნის მოუტლენა თაღნი,
თავისუფალი დაამხო ხალხი, —
მას ნუ დაინდობთ, იბიეთ შტრი.

შ ე თ ქ ე უ ლ ე ბ ი — ვფიცავთ მარჯვენას ლატავრას ვინაშით
საკუთარ სისწლით!

გ ა მ დ ე ლ ი — ვისაც კი გული ერჩის ვაჭკაცის,
შენდოს წარუძღვე და მიზანს ვდიო
კვლავ ლატავრასთვის ვაჭკავთ ადით!

შ ე თ ქ ი უ ლ ე ბ ი — ლატავრა აიღიო!

გ უ რ ა მ ი — ზვენი მიზანი?

შ ე თ ქ ი უ ლ ე ბ ი — მოქმედება!

გ უ რ ა მ ი — ზვენი მიზანი?

შ ე თ ქ ი უ ლ ე ბ ი — აიღიო.

გ უ რ ა მ ი — ფიცი?

შ ე თ ქ ი უ ლ ე ბ ი — ლატავრა!

ე ლ ი ო ზ ი — ვიღრე ფიცი დასუბთ, ნუც მომისმინეთ!

თქვენ გული გერჩით,
რომ მტარელის ხელი ჩვენ სულს ვვინათავს,
რომ ხალხსა ზედავთ შონად ჩავარდნილს,
აწიოცებულს და ნამუსახდილს;
მაგრამ ერთის ნებრთ ჩვენ თავებს ეწირავთ
და მეორენი ფარულ გეყოლიან.
მტერთან იჭერენ ძმობას და კავშირს...
„როგორც ცხვრას ფარას გავვიტყუებენ...
და იქ მოგვლავებს, რომ ვუთც დაემარხოს“
ეს ვისგან ითქვა? ჩვენ ვინ დაგვიანის?
გურამ! რად იყუ საზღალოთ ვახმად?...
შენ გინდა ხალხი შიაცვანთ სასაკლოთზე...
აღარ გენდობათ!..

ხ მ ე ბ ი — მოსყიდულია!

— არ მოველოდით!

— მას ზვენი ნივრაც ვაცემულია!

— დანომლი!

— მოგვლავთ!

— ჯამში არის!

ე ლ ი ო ზ ი — ჯერ მათქმევინეთ, მყავს ამის მოწმე!

Incubus — დამასახლემა! უნდა დავსწრთ!

მეც მომისმინეთ!

— არ ვეც კაცი ვეღობა მე პრეფსა..

— ვერცელებს მორებს თქვენს წინააღმდეგ...

იცოდეთ თუ არ დაუწყებია,

დავასმინო კოდეც!

— ეგ ამბობების წინააღმდეგია!

ე ლ ი ო ზ ი — შენ თუთ ამბობდი! შენ... შენ...

Incubus — გინა არა სჩინს ვინც ხალხს ლატავრას?

— გურამს ცილს სწამებ...

— როგორც ცხვრას ფარას გავვიტყუებო...

— ხალხს გულს ღტვებ...

— მტერთა ჩვენი თავისუფლების!

ე ლ ი ო ზ ი — თუ უკლებრთ საბრალო თაკო მისმინეთ ხალხი!

Incubus — ნუღარ დაინდობთ, თორემ დაგვლავთ!

— ვინ არის ზვენიში უფრო ერთგული? — მოაკლას!

შ ე თ ქ ი უ ლ ე ბ ი — მოაკლას!

— ასრეზეთ!

— არც შეწყვილებთ, არც სიბრალელო!

Incubus — (ელიოზი პრეფსად ჩასცენა შიეოლს, სარკლიდან გადვადგებენ,

გარეთ იმისა წაიღიო)

ხ მ ე ბ ი — რატი! რატი! რატი!

Incubus — ვინაქცევიათ! ნუ თუ მართლა გამთქცევიათ?

— უნდა ახლავე მოელოს ბოლო!

— უნდა უცნობოს შთაეარმარებელს! (გაფრს)

იფიცი, Incubus-ის ვარდა შემდეგ რატი.

რა ტ ი ს ხ ნ ა — ძმებო ჩამქოლეთ დამადგიათ ფეხა!

ხ მ ე ბ ი — რატის ხნა ძმის!

— იყოს წყეტლი!

— რატი ძმის მკვლელო

და დამღუპელო.

გ უ რ ა მ ი — რატი დაბრუნდა?

— როგორ შეგხედა?

— არ როგორ ბედიეს აქ დაბრუნებას?

— რატი ძმის მკვლელო! რატი მტერი თავისუფლების...

— რა პასუხს გასცემთ? ნუ მოელოთ მოვალეთ პასუხი გავციე!

— შე... მე... პასუხი... მე უნდა გავციე...

რა ტ ი — (ზეზოდის) მე თქვენი სისხლი შეუბღრე მაცხით!

მე თქვენს ტანჯვას თალხი მასხია!
ჭია ვარს მატლი! დამადგათ ფეხი!
ოხ, დანატყუნეთ რისხვა და მესი!
რომ ემა-მეგობრებს აღარ ვბედავდე,
აღარც თქვენა წმინდა მიწას ვთვლაღდე!
დამადგით თუხი და გადამლახეთ,
რომ ავაზაკა თქვენ შორის მნახეთ!
ხალხოს მოდიეთ და სათითაოდ ჩამქოლეთ ქვებიო!
ფეხი დამადგათ!
შური იძიეთ თქვენი ძმების... თქვენი ცოლშვილის...
ოხ, მშაო გურამ!

გურამი — ნუ თუ შენ ძმა ხარ?

გამდელი — გურამ, შეჩერდი!

თქვენც შეჩერდით თავდადებულნი!

რატო — მე ძმა არა ვარ! ვარ ბოროტი, მახინჯი შვილი!

მსურდა გვირგვინი, რაც კი ერთხელ თქვენ დაგიგმიათ.

მე ხალხის სურვილს ავეუბნებდით — ნუღარ დამინდობთ!

ოხ, საყუთარის კბილებით ბორცვს რატომ არ ვაგლუჯ?

ღირსად არ ნთვლიან, რომ ჩემ სისხლში ხელი გასვარონ!

შენანებული მიმიღეთ და მტერთან მამბრობლეთ!

გამდელი — შე უბედურო! უბედურის ამბავი გვითხარ!

რატო — ო, დედი! დედი!

ეს ციხეში ზის, იმის ტანჯვას ვერ წარმოიდგენთ.

მას აწამებენ...

ვეღარ გაუძლეს...

მაფარდი მტარგალს...

მსურდა დამეხრჩო...

საკირესკენ რბოდა მივყავდით,

ოჩი დარაჯი ერთმანეთსა შემოვაწყვიტე...

უნდა გაიგოთ...

აწამებენ!

მას აწამებენ ჩემის მიზეზით.

თუ კიდევ ვცოცხლობ ერთს იმედით:

ეგებ შევიძლო ლატაერას შეველა!

ახ, ან მოშკალათ და ან შემინდეთ!

(მუხლა მიიყრის.)

გამდელი დედავ! შენ შემინდე!

გამდელი — შერიგდით შვილო! საქმე ნოითხოვს!

შეთქმულე ბო — შეგუნდით რატოს...

— ჩვენც გვსურს შერიგდეთ!

— ერთად ვიბრძობოთ!

— ხალხის გულსისთვის... უნდა შერიგდეთ!

გურამი — (ბირა მოიბრუნებს, მიღის რატოსთან, ხელს გაუწევს და აყენებს.)

გემორჩილები ხალხის სურვილს...

მე შემინდვია!

ჩვენმა ბეჭარმაც დაე შეგინდოს!

რატო — (ვადახევივა) ო, ჩემო გურამ!

ჩქარა დაეიხსნათ! ჩქარა დაეიხსნათ!

იგნივე. ნთავარმართებელი კარებთან. ჭარბსკაცები და

Incubus უცხად შემოიღან.

ნთავარმართებელი — მას ვეღარ იხსნიო!

საკუთარ სისხლით!

თქვენ უველას გელით

საკირე დალით!

ნიშნის მიმცემა აღარა გყავთ, სთქვან აილიო!

ხართ შეპყრობილნი!

გამდელი — (ხაჯალს ჩასცემს.)

შენ საბუღამოდ თავისუფალი!

წადი, საიდანც აღარაგინ დაბრუნებულა!

(უბიდან დროშას გამოიღებს და ააფრიალებს.)

თავისუფლებს დროშე ფრიალებს!

შეთქმულე ბო — შურისძიება!

Incubus — (უცხად გონს მოღის, ხმალს იშვილებს და ახიელ სარდლის

ვეშს ჩასცემს.)

მა, შე მტარვალთ!

სისხლი გწყუროდია, სისხლში სცურაობ, (ხელ შესდგება)

გაპყვე ელიოზს! ეინც დაგვასმინა!

გაუპარჯოს თავისუფლებას.

გამდელი — წინ გაგიძღვებათ ეს ბაიარალი!

მრავალ ბრძოლაში გადაშლილა, რომ ჩვენთვის ემცნო

თავისუფლების დაბრუნება... ხალხის აღდგენა!
ქალთა ლაშქარი დაიკავს ამას?
მე ეინსნი დედა ხალხის დიდებას,
მე დაფუბრუნებ თავისუფლებას!
(ხმლებს მაღლა ასწევენ.)

ყველანი — აიღიო ლატავრა!

ქ ა რ დ ა

მოკმელება მხუთა

ოთხი ენვიჩარის ციხეში.

ენვიჩარ, მისი დედა, ლატავრა, კარისკაცნი და მხეგალნი.

ენვიჩარ — მისმა დუმლიმა მე დამლალა, ახ, დედაჩემო!..
ნუ თუ ჩემს სურვილს ვერ მივაღწიო?
და სიტების ნაცვლად შხამი დავლიო?
მოიყვით ჩემთან! გაპართეთ ღზინი!
მსურს მეფრქვევოდეს ლატავრას სხივი!
(შემოყვით ლატავრა.)

ლატავრა — აქ სულს მიხუთავს ტყვეობა ციხე.
ჩემს თვისტომებზე ვნაღვლობ და ვჩივი.
სხვისი აღურსი ვერ გამახარებს.
ნაცნობს დავშორდი, იმგლოჯიარებს.
ჩემს გულში ბნელა, სულიც მწუხარებს.

ენვიჩარ — რად უნდა ვიყო შენგან გამობოლი?

ლატავრა — ოხ, ერთხელ კიდევ მომეგლო თვალი,
სად ვიყავ შევებით დიდების რძალი!

ენვიჩარ — შენთვის, ლატავრა, დანესაც კი დღედ გადაგაქცევი!

ლატავრა — აქ ჩემი ყოფნა გულს მინდუღარებს,
ცრემლიც კი დამრა, აღარ მდინარებს.
სევდა-ფიქრები მიჩენს იარებს!

ენვიჩარ — ლატავრის შენთვის ვმართავ ზეიბებს.

ლატავრა — გული სიამეს აქ ვერ იგემებს!

დედა — არ მოველოდი — გულქვაო ქალი
იგია ერთი, რომელს ყველა ქალი შეხარის!
იგია ერთი... —

ლატავრა — ჩემი მტარვალი

დედა — რომელს უყვარხარ...

ლატავრა — შეურაცხყო ჩემი დიდება!

დედა — შეფეთა-მეფე!

ლატავრა — სისხლის მსმელი!

მაგან დაადო ჩემს რჩეულ ხალხს მონის ბორკილი.

ენგიჩარ — ჰეი, იცვქვეთ! იმხიარულეთ!
 ადინეთ ყველგან შარბათს ღვარი;
 მინდა მივეცე თავდავიწყებას...
 ჩუქთვას გაღვთ სიამის კარი!
 (დავა მუსიკა.)

ამალა — ლატაერაც მოილხენს.
 და ჩვენთან იცეკვებს:
 წუხილი რას გარგებს,
 ამაოდ გაღირდებს!

ლატავრა — ო, სეკდა პირქუში ჩემს სულში ელვარებს;
 ო, ჩემი სიამე კუბოში მდებარებს!

ენგიჩარ — ეგ ასული მიჩენს წყლულს!...
 ო, ლატავრა, მინდა მსურს!
 მუფეა-მეფე რისთვის გძულს?
 შემოგხარი ერთად-ერთს;
 და თავვანს გცემ, როგორც ღმერთს!

ლატავრა — ნუ მიტანჯავ ობოლ სულს!
 ამაღლდი გრძნობით!

ენგიჩარ — ჰეი ჩააცვით ტანსაცმელი ჟებრალო მხევლის.
 კვლავ მიაკარით ამ სვეტს... სტანჯეთ! აქვე ჩემს თვალწინ!
 დაე, იტანჯოს ჩემთან ერთად! დაე, იტანჯოს!
 (ვაბოროტებულსა)

ქვეყნის მპყრობელმა ვერ დაეოპყარ მე ნისი გული
 რაო? ვინ არის? ეს რა ხმა იმის? რა ღრიანცელი?
 მე ესტევი მუსიკა საშხიარულო!
 განა ვერ ახწევს ოქვენს ყურამდის?
 თითქოს იწვდიან ჩემკენ ძვლის ხელებს...
 თათქოს ჩემს გვერდის ემუქრებიან!
 ჩააბრჩეთ სისბლით!..

პირველი მხევალი — მებრალემა!
 მეორე მხევალი — შემოყვარდა!
 მესამე მხევალი — მაინც თამამად იმზირება!

ენგიჩარ — ეს ლანდი მახრჩობს! სინჯისაა თუ ჩემი წერა?
 განა ვერ ხედავთ?
 თერთი კბილებია შავი არის, როგორც ყორანი!
 (დედა მხეველებს ანიშებს, ლატავრას კელია გვირგვინს აღგაშენ)

ენგიჩარ — კარის კაცო!
 ყოველ კარებთან მცველი დადგეს!
 ცილაცის ვხედავ შავი მანტიით!

აქ და იქ.. ყველგან! დარაჯები გააძლიერეთ!
 მეგონა ამ ჟრჰს, ვით სხვა ასულს, დავიმონებდი!

ლატავრა — რწმენას დაჰკარგო...
 ენგიჩარ — ო, რა ენარუნო?
 ლატავრა — თავისუფლება!
 ენგიჩარ — რატომ არ შეამის: თავისუფლება, რა არის ჩემ-
 თვის?..

დედა — ჭალს უნდა შიში!
 ენგიჩარ — გგონებ სახლგარე არ ექნება ჩემს სისასტოესს!
 ლატავრა — რა გინდა ჩემგან?
 ვიდრენდის უნდა სული მიტანჯოთ?!
 ჰგონებთ, მოსარჩლე აღარ მყავდეს?
 ენგიჩარ — მოსარჩლე მე ვარ!
 დედა — უნდა გიყვარდეს!..
 უწინ რაც იყავ, ვინც გაყვარდა. — ეს დაივიწყე!
 ლატავრა — ო, არასოდეს!..
 არაფრად მიღირს თქუნი ტატი, თქუნი გვირგვანი!

ენგიჩარ — და რომ მაგ გულით ღმობიერად გაღმომხედავდე!
 ლატავრა — მე არავინ მძულს!..
 და არც შენ მძულხარ!

ენგიჩარ — სთქვი... ერთხელ კიდევ... ლატავრა...
 ლატავრა — შენს ხალხში არის ჩემი სახე, დაშორებობხარ!
 ვარდიშენ სულში, ამაღლდი გრძნობით,
 ჩემს თავს იხილავ შენს ხალხში ტრფობათ!

ენგიჩარ — არ შესმის შენა ლაპარაკი...
 ლატავრა — სულს სარკეში ჩაიხედე, სისხლს დაიბაავ!
 უნდა გარდიშენე...
 ენგიჩარ — (ზახმორფული) ნეტს ვერ ავიტან!
 დაჰყე ჩემს ნებას!

ლატავრა — ჩემი ნება უფრო მძლე არის!
 ენგიჩარ — შენმა გმირებმა გილალატეს, ვერ შეგიფერეს,
 იმათ რომ გულით ყვარებოდი, შენ დაგიცავდნენ!

ლატავრა — იქნებ ამითაც სრულყოფამდის ვერ მიახწიეს.
 პირველი მხევალი — (ლატავრას) ჩემო იმედო! შენ ხარ
 რჩეული.

ასეთ წამებზე არ ხარ ჩვეული.
 ნეტამც შემიძლოს, თავს შემოგველო,
 ტანჯვა რითმე შევიმსუბუქო!

ლატავრა — ვინ ხარ, ასული?

პირველი მხეველი — შენს ქვეყნიდან მოტაცებული
მეორე მხეველი — უარეს ტანჯვას ვაგიმზადებენ!
ლატავრა — საბეტაკი სულის საამაყეს შევიწარმენებ!
ენგიჩარ — (თათქოს თელემიდან ვრკვევო)

რაო, ვეზირო? რას დამყურებ ჩაფიქრებული?
თუ კი იცოდი, რომ ჩემს მიზანს ვერ მივახწყვიდი...

რად არ მიჩივებ?
რად დამყურებ, ვეზირო,
ეგრე ვარინდებული?

დღეს ტყვე თათქოს მე ვიყო,
ამ გოგოსგან გნებული!
ნუ თუ მიზანს ვერ მივწვდებ?

მარად ვიქმნე გმობილი!
ღაერჩე დამარცხებული,
გულში ლახვარ სობილი?

რად დამყურებ, ვეზირო,
ესდენ ჩაფიქრებული?
მოსპეთ ზემი! გული არ ხაროზს!

ლატავრა მტანჯავს ჩემთვის არ დაროზს!
თათქოს გვირგვინი ეკლის მადგია!
ცელით ჩონჩხები ჩემ წინ დადიან!

ვიდაც ძლიერი წან აღიმართა!
სიკვდილი დგება და ლახვარს იღებს.
ო, ეს ასული მე ბოლოს მიღებს!

ინკუბუსი ინკუბუს!
მისი ამბავი მან მიმღერა, რომ ტყვედ შემეპყრო...

დღეს ტყვე მე თვით ვარ!
ირყევა ჩემი ინელი და
შუბლს მტკენს გვირგვინიც!

მიზანს ვერ მივწვდებ? უნდა მივწვდებ უნდა ასრულდეს...
სიბრაზე მახრჩობს, თავს მოვისპობ! ყველაფერს მოვსპობ!
(ლატავრასკენ ხანჯალ ამოღებული გაეჟინება, მაგრამ ის ერთ აღვილს
შეჩერდება შელონებული ტახტზე დაემხოა. ვეზირო ააყენებს და აბრუ-
ნებს.)

რაო, რა მოხდა?
ვერ ვამიგია, ჩემს თავს ესტანჯავ, თუ ამ ურჩ გოგოს?
ეკლის გვირგვინი ქანჩი სისხლი... და ცხელი რკინა!

არა მოიცათ! აბ მოიცათ!
მიყვარს და მტანჯავს? ან რად უნდა მიყვარდეს იგი?

მე ხომ მას ვძულავარ და მტერია
ვეზირო! რატომ არაფერს ნიბრევე?
(ვეზირს: გაქვას, უკან მიდევან დედა და მხეველი.)

ლატავრა და ერთი მხეველი.

მხეველი — ნეტა შემედლოს ტანჯვა რითიმე შევიწამებო!

ლატავრა — თუჩე, დაო!

მხეველი — ლატავრა!
მხეველებს გვაქვს წესად:
მორიგეობით ბატონს უნდა ვეწვიოთ ღამე.

ასეთი ჯერი დღეს მე შემხუდა...

...ხედავ ამ დანას?

ალერსის დროს...

ლატავრა — არა! არა!

მხეველი — და გავიქცეთ.
ჩემს მიჯნურს უკვე დაევალე ორი მერანი.

ლატავრა — თუნდაც რომ მოჰქლა ენგიჩარი, სხვაც ჰყავს საბ-
დალი!
მე ჩემმა ხალხმა უნდა დამახსნას!

იგინე, დედა და მხეველები მამალებით.

დედა — რად მიტანჯავ?

არ იცი დედას რა რიგად უყვარს?

(სიჩუმე)

პირე შეგეტრა?

განა შენ იგი არ გპირდება ბედნიერებას?

(პაუზა ელის)

მე დედაცაო, შენ ასულმა სულით მომალე!
შენი შემოსვლით მოსვენება მოგვისზე ყველას!
მას ერთხელ მაინც გაუღიმე, რომ მით დამშვიდდეს.
(სიჩუმე)

აგრემც ეგ გული მართლა ლოდოთ გარდაგექცევა!
დაგწვავ მაგ ტურქებს, დამციინავად რომ ილიმები,
(მუდარით)

იბრუნე გული ჩემს შვილს თავს ნუ მოაკვლევინებს.

— ღამის ამ ქალმა საამაყე ჩემი მოსტეხოს! —

(მუხლს მოუჯრის)

შვილს ნუ მიტანჯავ!
ტყუილად მაინც მოაწვენე, ვითომც ის გიყვარს,
ვითომც შენ იმას მოაჩივლებდი რომ ამ სიცრუით
მცირე ხანს ჰპოვოს მოსვენება! გემუდარები!

ლატავრა — სიცრუით ჰპოვოს?

დედა — დედის გულისთვის.

...განა არ სთვლი ადამიანად?

...განუხაზდრეულად მას უყვარხარ!

ლატავრა — უნდა ვარდიქმინეს და ჩემს სახეს თვის სახლშიც
ჰპოვებს!

დღეს კი უცხოა!

დედა — არ არსებობს ქალისთვის უცხო!

ლატავრა — იქ, სადაც მე ვარ, ჩემს მტერს დასდევს სიკვდილის
ლანდი!

დედა — ვინ ხარ ასული!

ლატავრა — ლატავრა.

იგინივე, ენგიჩარ და გეზირი

ენგიჩარ — ლატავრა, ლატავრა!
არ ეყარება ჩემს თვალს ძილი! ზულს მოსვენება!
ჩემს თვალს წინ ცხადათ იმართა ვიღაც ძლიერა!
მრავალი თავი... მრავალი ენა.

გეზირი — ხალხი დელაჟს!

ენგიჩარ — ჩემი ხალხი?

რას იძახიან.

ძირს!..

რად მომიყვანეთ ეს ასული?

თავიუფლები სენმა ჩემი ხალხიც შეიბყრო...

თითქოს მე თვითვე წაუკიდე ცეცხლი ჩემს მინდვრებს!
ნომიხმე ჩემი უხუცესი რჩევა მჭირდება!

გეზირი — ეს ხომ შენ თვითონ დაასჯევირე!

ენგიჩარ — დაგასჯევირე?

დავასჯევირე? — ჩემი ბრძენი დაგასჯევირე?

გეზირი — შენ თვით ვაგზაუნე და...

ენგიჩარ — როდის?

გეზირი — როდესაც რატი დასასჯელად იმას მიჰყავდა,
ნავრამ გაუქცა!

ენგიჩარ — მერე? თქვენ რატომ არ შემაჩერეთ?
(სინანულით.)

ო, ეს ლატავრა... მახოციანებს ჩემს ერთგულ მოწინააღმდეგეებს!
მეც ბოლოს მიღებს!
(ლატავრას უმზერს.)

მისა თვალეზი როგორ ისრად ვულს მესობიან!

თითქოს მე მედგას ეკლის გვირგვინა!

მე უნდა დავრჩე დამარცხებული?

დამარცხებული?

შეუძლებელი ზემთვის ჰეცხნად არა იყო რა!

და ნუ თუ ახლა?..

ო, საბრალო! ო, თავო ჩემო!

დედა — წამო განზორდი!

იგინივე და Incubus შემოიჭრება.

Incubus — მე ვარ!

ენგიჩარ — ვინ ხარ? სიკვდილის ჩონჩხი?

კბილებს მივლავ!

გამხმარ ძელის ხელეშს ყელში მიჭერ?..

ვინ ხარ!

Incubus — მე ვარ ინკუბუსი.

ენგიჩარ — (გონს მოღის, მკაცრად) რად არ იკითხე: მსურდა თუ არა?

Incubus — ჰეე, ხე!

განა როდესმე ვისმეს ვკითხავ: მსურვარ თუ არა?

მე რომ ეგ ეჭვი შემეპაროს, თვით დავღუბებლვარ!

ამ უკუღმართ დროში

ვარ ვის იეკილარ?

რომელ სადგურამდე

ზედმეტ ბარგად ზიდოს?

გინზრახვა თუ გეგმა

ვის აქვს წინააწარი?

ინკუბუსი მღერის:

რა დროს შევესწარი!

ენგიჩარ — სუნი ზღის ცული! შენ არა მსურდი!

მოსჭერ მოკლედ და გაშეცალე!

Incubus — ცული სუნი იქიდან მოდის...

ხედავ, რა ზიზლით გვიყურებენ...

ერთი შეხედვით ამ აცხვირებულს რა იღმანტება.

წყლან რომ ფითამც გადმოღვარა ნიანგის ცრემლი!
ის ჩემზე დადი ინკუბუსი და ვაიძვერა!
ან იმას, აგერ! ზა, ზა, ზა!
თვითეულს თქვენგანს სულში ვუზივარ.
თვითეულს თქვენგანს გვერდში ვუზივარ!
მე უჩინარი თქვენი კუზი ვარ!
მე თუ რამის წინ ვმამუნობ და ვაღრიცხვი.
თქვენ ბაღლამს უშვებთ სხვის ცხოვრების სინამდვილეში!
ის ცუდი სენი იქიდან მოდის!
ზგენ თუ ვართ ერთად, ვმეფობთ დიდებით!

ენ გ ი ჩ ა რ — მიუღბარი!

Incubus — მე — უარესად!

ენ გ ი ჩ ა რ — რა გინდა ჩემთვის?

Incubus — განადგება ჩემი პირობის!
(შალღის უჩვენებს.)

ენ გ ი ჩ ა რ — პირობას მე ვწერ, მას შევე ვარდევ!
ხელის შემშლელი არავინ არის!
რა პირობაზე დაპირაკობს ძლიერთან სუსტი?
შენც შემი ხარ და თვით გვ პირობაც!..

Incubus — თქრო!

შენ მკვდრად გიწყვია, ჟილღოთ მოვითხოვ!

ენ გ ი ჩ ა რ — რასთვის?

Incubus — საშს ძმას კავშირი დავარდვევინე!

ენ გ ი ჩ ა რ — შემდეგ?

Incubus — იმათ ბანაკში ვაპროცელებდი პროვოკაციას.

ენ გ ი ჩ ა რ — და ბოლოს... ჩემთვის?..

Incubus — ხელში ჩაგიდღე ვინც შენ განდიოდა!

ენ გ ი ჩ ა რ — ვინც მე მინდიოდა?

ვინც მე დღეს მტანჯავს!

ვინც მე მომსპო სულის სიმშვიდე და მყუდროება?

შენ შემაჯანებ ჩემს ბედისწერას!..

(შალღის ზეპს) ვი, ვეზირო!

სიბრძნის წაგნში მოაქმნეთ ჟილღო!

რას იმსახურებს:

ძმათა გამთიში, ულოდი ქაშუში და კაცის მკვლელი?

Incubus — დია, ეს ჩემი ღირსება არის!

ენ გ ი ჩ ა რ — რას იმსახურებს?

ენ გ ი ჩ ა რ — საკირეს!

ენ გ ი ჩ ა რ — დამწყობ!

Incubus — გასასწრაო სამარეს?..

მე ვიბარხარებ!

თვით შენი თავი მოგტულებას!

მე ვიარსებებ სხვაგან სხვა სიბით.

აბა, ისმინეთ!

ავმხედრებია ჯარი და ხალხი!

შენ ხარ მარტოცა შენის გვირგვინით

და ბებრუცუნა ჯარის კაცებით!

მე ვიმაგრებდი ტახტსა და სუბტრას...

დღეს კი?..

(პილის იცვლას)

მოდის ლაქარი!..

და შენ უზენოდ წადი, ებრაოლე!

ენ გ ი ჩ ა რ — ჩემს თავს რა ხდება?

(მცირე ხანს ნუნღება სიბნელეში გათრედილია მრავალი ათასის წინა-
ბელთა დარბ-ლატაკა და დასაბინრებულთა ხელეში. ინკუბუსი ჩნდება
ოქროს სიმოსეში.)

გინივე. კ ა რ ი ს კ ა ც ი, მ თ ხ რ ო ბ ე ლ ი, შე მ ე ვ ე მ მ თ ო მ ა რ ი.

კ ა რ ი ს კ ა ც ი — მოწრობელი არის!

მ თ ხ რ ო ბ ე ლ ი — ავციქანყდნენ!..

ენ გ ი ჩ ა რ — ვინ?

მ თ ხ რ ო ბ ე ლ ი — ლატავრის ხალხი!

ენ გ ა ჩ ა რ — ჩემს ჯარი?

მ თ ხ რ ო ბ ე ლ ი — ორად გაიყო და ნაწილი იმათ მეემსრო!

ენ გ ი ჩ ა რ — სიყვდილი მიმზერს... ჩემი ჯარი მევე მლაღატობს!

მ ე ო მ ა რ ი — (ნეპირბას)

ყველა ვხევი მტრის ხელში არის!

ვერაფერს ვაწყობთ, თუნცა მხხეთ ვიბრძევა!

ლ ა ტ ა ვ რ ა — (ბელეპაპრობილი)

მზეო, ნათელი!

შენ ასულდგმულზე მთელს სამყაროს მხურვალე სხივით
მოვესწრაფები შენს დადებას სამყაროს სულო!

შენ გამინათე! გზა წარმიმართე!

ენგიჩარ — წადი, ვეზარო! შენც იქ მოკვდი! (ვუბრია გაღის)

განა თუ ამას არ მოველოდი?

მაშ რატომ ჩემს მტერს მზად არ დაფუზედი?

ო, ეს ასული! — ნეტამც თვალით სულ არ მენახა!

რად შევებრძოლე ხალხის მიზანს მე მომაკვდავი?
(მხვილს იღებს).

აწ ეს მიხვილი ემიმება ნეფის მარჯვენას!

ვან მელობება?

ჩემ წინ ეს ვინ სდგას?

საცვდილის ლანდი! (შეჰიოლება).

ლატავრა! ლატავრა!

დედა — გული ცუდს მიგრძნობს!

დასდე ზავი, ანთავისუფლე!

ენგიჩარ — უარყო ჩემი ძლიერება, ჩემი გვირგვინი?

არ შეიძლება! დღემდე გული შიშს არ იცნობდა!

დედა — ანთავისუფლე!

ენგიჩარ — ჩემი მარჯვენა!.. ჩემი საბელი!..

Incubus — ხა, ხა, ხა!

ენგიჩარ — შენ! ვინ ხარ? რა ხარ?

Incubus — ოქროს რაინდი! ყველა მძულს და ყველა მჭირდება!

მე ხალხს ვაბრძოლებ, სანამ თვით მე შემებრძოლებას...

ენგიჩარ — შენ არ ყოფილხარ ჩემი ზრახვა! ჩემი სურვილი!

Incubus — დღეს მე ვიმეფებ!

ენგიჩარ — ოქნებ ჩემი ჰვემეგრდომები შენ ამიჯანყე?

Incubus — ორპირია ჩემი მახვილი!

ენგიჩარ — ვაი თუ ერთხელ შენვე მოგვტყდეს?!

Incubus — ვარ ცვალებადი! წადი თამამად! (გაღიან)

პირველი მხევალი — (ლატავრა) მეც თან წამიყვა! მზის

ქვეყანაში!

დედა — (ლატავრა მუხლს უდრეკს)

შენ შეგიძლიან შეაჩერო ვარედ სისხლის დერა!

ერთი მუავს შეილი!

ლატავრა — ხალხი გადასწყვეტს!

დედა — შემინდე ქალო, რაც კი დღემდე ტანჯვა მოგაძლენ!

ლატავრა — ხალხი განსჯის...

მხევლები — (სარკმელში იყურებიან)

— ნოიშწყვიდის!

— ვინ?

— ენგიჩარი!

— ჭარი გაუტყდა!..

— ვას?

— უნგიჩარს!..

— მცველს გამოგლიჯა მეორე ჭარი!

— უკან მოსდევენ!

ლატავრა — მზეო ნათელო, სამყაროს სულო!

ამომიბრწყინდი და გამინათე,

გზა წარმიმართე!

დედა — ას!

მე შეილს მიკლავენ და შენ კი ხარობ?

არ გაგახარებ!

(ხანჯლით გაქანება. მაგრამ მხევალ-შეაჯეებს, სანჯალს წავლენს და ლატავრას წინ დაამთხბს).

დედა — შეილის სიცოცხლე... მარტყე, ლატავრა!

შენ მას უყვარდი!

(გარედ ომის ხმურია, შემობრბის ინტუბუს, ხელში სისწორით და ოქროს პარკით, ოქროს ტანსაცმელში, ტახტზე იდის, შემობრბიან დრონებით გურამი,

რატი, მოურავი და ლატავრას ხალხს ენგიჩარ უფრო იტრე შემობრბის და ლატავრას მუხლზეს ეხევა. ემუდარება).

რატო — მიბრძანე, შენს წინ თავი მოკვეთო!

გურამი — მიბრძანე, მტარვალს ბოლო მოეულო!

ლატავრა — მე არ მოვიისოვ სისხლის აღებას!

დამარცხებულზე შურისძიებას,

ხალხი ზემობს სრულს გამარჯვებას,

ახალ ცხოვრების აღორძინებას!

Incubus — მეფე დაეზბა!

ამეზბი — აიღით ლატავრა.

Incubus — შესწავლეთ ბრძოლა!

მე და ლატავრას კიდევ გენახავთ თქვენთან, თქვენს ახლოს,

შეზრახილებულუბა იჭროების სამფლობელოში.

ახლა ყმარულები ერთს ეპოქას! დაუწვიოთ ფარდა!

ფ ა რ დ ა

თბილისი. 1916—24 წ.